

අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2010 අගෝස්තු

General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2010

ආර්ථික විද්‍යාව I (I - කොටස) / පැය තුනකි.

Economics I (Part I) / Three hours

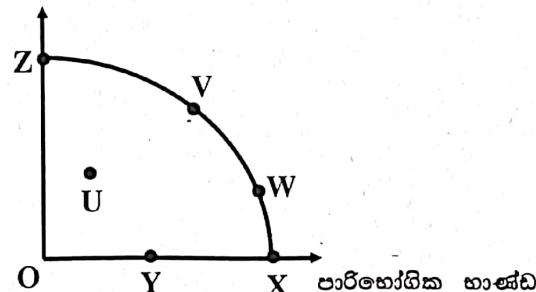
I කොටස

සැලකිය යුතුයි.

- ✿ මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රය I හා II යනුවෙන් කොටස් දෙකකින් යුත්ත ය.
- ✿ I හා II කොටස් එක් පිළිතුරු පත්‍රයක් වන සේ අමුණා භාර දෙන්න.
- ✿ මෙම කොටසේ ප්‍රශ්න 20 ක් ඇත. ඒ සියලු ම ප්‍රශ්න අනිවාර්ය වේ.
- ✿ එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 02 බැංකින් ලැබෙන අතර, මුළු කොටසට ලකුණු 40 ක් හිමි වේ.
- ✿ මෙම කොටසට පිළිතුරු මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රයේ ම සැපයිය යුතුයි.
- ✿ එක් බහුවරණ ප්‍රශ්නයකට ඇත්තේ එක් නිවැරදි පිළිතුරක් පමණි. එම පිළිතුර හඳුනාගෙන පිළිතුරට යටත් ඉරක් අදින්න.

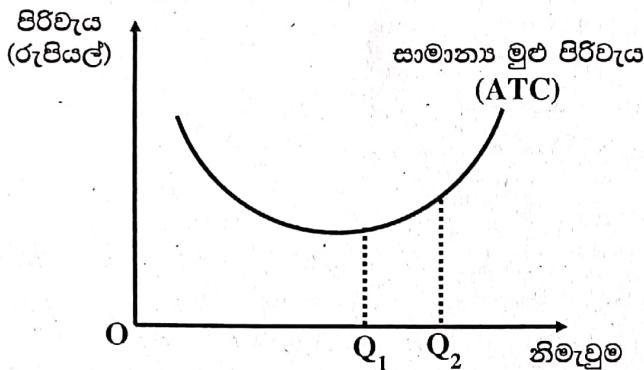
01. මිගු ආර්ථික පද්ධතියක් තුළ තීරණ ගනු ලබන ප්‍රධාන කණ්ඩායම් තුන වනුයේ,
 - (i) කුටුම්බ, ව්‍යාපාරික ආයතන සහ බැංකු ය.
 - (ii) කුටුම්බ, ව්‍යාපාරික ආයතන සහ ආණ්ඩුව ය.
 - (iii) කුටුම්බ, ආණ්ඩුව සහ සමුපකාර සම්මිත ය.
 - (iv) ව්‍යාපාරික ආයතන, ආණ්ඩුව සහ බැංකු ය.
 - (v) ව්‍යාපාරික ආයතන, ආණ්ඩුව සහ සමුපකාර සම්මිත ය.
02. නිදහස් වෙළඳපාල ආර්ථිකයක මිල යන්තුණයේ කාර්යයන්ට අදාළව පහත දී ඇති ප්‍රකාශ අනුරෙන් නිවැරදි ප්‍රකාශය වන්නේ ක්වරක් ද?
 - (i) වෙළඳපාල මිල ඉහළ යාමට සැලැස්වීමෙන් කිසියම් හාණ්ඩයක සැපයුම් අතිරික්ත ඉවත් කෙරේ.
 - (ii) මිල ස්ථායිකාවය සහතික කරයි.
 - (iii) නිෂ්පාදන ඉලක්ක තීරණය කිරීමට ආණ්ඩුව මිල යන්තුණය උපයෝගී කර ගනී.
 - (iv) මිල ගණන් පහත වැට්ම, නිෂ්පාදන ආයතන වෙළඳපාලට ප්‍රවේශවීම දීමත් කරයි.
 - (v) මිල යන්තුණය සලකන උපකරණයක් (rationing device) ලෙස තියා කරයි.
03. මිගු ආර්ථික පද්ධති පැවැත්මට එක් සේතුවක් වනුයේ,
 - (i) නිදහස් වෙළඳපාල ආර්ථිකය පොද්ගලික දේපාල හිමිකම් පූර්ක්ෂිතකර නොදීම ය.
 - (ii) ලාභ ඉපැයීමේ අරමුණ සැමැවීම දී ම අහිතකර වීම ය.
 - (iii) ආයතන අතර තරගය නිසා පාරිභෝගික ග්‍රහසාධනය උපරිම වන බව සහතික වීම ය.
 - (iv) නිදහස් වෙළඳපාල ආර්ථිකය වෙළඳපාල අසාර්ථකත්වයන් හට ගත හැකි වීම ය.
 - (v) නිදහස් වෙළඳපාල ආර්ථිකයක් සැමැවීම දී ම සම්පත් කාර්යක්ෂම ව බෙදා වෙන් කර දීමට කටයුතු කිරීම ය.
04. පාරිභෝගික ස්වාධීපත්‍යය හටගනුයේ,
 - (i) කුමක් නිෂ්පාදනය කළ යුතු ද යන්න පාරිභෝගික ඉල්ලුම විසින් තීරණය කරනු ලබන විට දී ය.
 - (ii) පාරිභෝගිකයා විසින් හාණ්ඩයක් සඳහා ගෙවීමට කැමති මිලට වඩා අඩු මිලක් ගෙවනු ලබන විට දී ය.
 - (iii) හාණ්ඩය පිළිබඳ ප්‍රවාරණයක් වෙළඳපාලක නොමැති විට දී ය.
 - (iv) ඉල්ලුම සැපයුමට සමාන වන විට දී ය.
 - (v) වෙළඳපාලෙහි තෝරුමකට අවස්ථාවක් ඇති විට දී ය.
05. රුප සටහනෙහි දක්වෙන්නේ කිසියම් රටක නිෂ්පාදන භැකියා වකුයකි. අවස්ථීක පිරිවැයකින් තොර නිමැවුමෙහි වෙනසක් පෙන්වුම් කරනුයේ,
 - (i) Y සිට Z දක්වා ය.
 - (ii) V සිට W දක්වා ය.
 - (iii) W සිට X දක්වා ය.
 - (iv) X සිට W දක්වා ය.
 - (v) U සිට V දක්වා ය.

ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩය

06. තරගකාරී වෙළඳපොලක සමතුලිත මිල ඉහළ යාමට පහත සඳහන් තත්ත්වයන් අතුරෙන් කවරක් හේතු වේ ද?
- (i) ඉල්ලුම පුරුණ නමාවීම සහ ආයතනවල ගුම පිරිවැය ඉහළ යාම.
 - (ii) ඉල්ලුම පුරුණ අනමුවීම සහ ආයතනවල ගුම පිරිවැය පහළ වැටීම.
 - (iii) ඉල්ලුම පුරුණ අනමුවීම සහ ආයතනවල ගුම පිරිවැය ඉහළ යාම.
 - (iv) සැපයුම පුරුණ නමාවීම සහ ආදේශක හාණ්ඩියක මිල පහළ වැටීම.
 - (v) සැපයුම පුරුණ අනමුවීම සහ අනුපූරක හාණ්ඩියක මිල ඉහළ යාම.
07. ජංගම දුරකථන සමාගමක් හඳුන්වා දුන් 'අහිමාන' නම් විශේෂ පැකේෂය සඳහා ග්‍රාහකයේ මිලියනයක් සිටිති. මාසික ගාස්තුව රුපියල් 100 ක් වන එම පැකේෂයෙහි මිල ඉල්ලුම් නමාතාව -4.0 ක් ලෙස සමාගම විසින් ඇස්තමේන්තු කොට ඇත. 'අහිමාන' පැකේෂයේ මාසික ගාස්තුව රුපියල් 25 කින් අඩු කරනු ලැබුවහොත් සමාගමේ මුළු අයහාරය,
- (i) රුපියල් මිලියන 100 කින් ඉහළ නගී.
 - (ii) රුපියල් මිලියන 75 කින් ඉහළ නගී.
 - (iii) රුපියල් මිලියන 50 කින් ඉහළ නගී.
 - (iv) රුපියල් මිලියන 50 කින් පහළ වැටී.
 - (v) රුපියල් මිලියන 100 කින් පහළ වැටී.
08. මිල වෙනස් වීමක ආදේශන ප්‍රතිච්චිපාකය යනු,
- (i) මුර්ත ආදායම නොවෙනස් ව තිබිය දී, නිරපේක්ෂ මිල වෙනස් වීමේ ප්‍රතිච්චිලයක් වශයෙන් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස් වීම ය.
 - (ii) මුදල් ආදායම නොවෙනස් ව තිබිය දී, සාපේක්ෂ මිල වෙනස් වීමේ ප්‍රතිච්චිලයක් වශයෙන් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස් වීම ය.
 - (iii) උපයෝගිතාව නොවෙනස් ව තිබිය දී, සාපේක්ෂ මිල වෙනස් වීමේ ප්‍රතිච්චිලයක් වශයෙන් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස් වීම ය.
 - (iv) සාපේක්ෂ මිල නොවෙනස් ව තිබිය දී, මුර්ත ආදායම වෙනස් වීමේ ප්‍රතිච්චිලයක් වශයෙන් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස් වීම ය.
 - (v) හාණ්ඩි දෙකක් හෝ වැඩි ගණනාක සාපේක්ෂ මිලයන් වෙනස් වීමේ ප්‍රතිච්චිලයක් වශයෙන් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස් වීම ය.
- 09.
-
- The graph illustrates the production function where the Marginal Product of Labor (MPL) decreases as more labor is added, while the Marginal Product of Capital (MPK) remains constant. The optimal input combination is at point N, where the two marginal products are equal.
- (i) NUT ප්‍රමාණයෙන් අඩු වේ.
- (ii) NUTS ප්‍රමාණයෙන් අඩු වේ.
- (iii) STQR ප්‍රමාණයෙන් අඩු වේ.
- (iv) NUQR ප්‍රමාණයෙන් අඩු වේ.
- (v) PMUT ප්‍රමාණයෙන් අඩු වේ.

10. රුප සටහනෙහි දැක්වෙන්නේ ප්‍රාග්ධනය හා ග්‍රුමය ඇතුළු සියලු ම නිෂ්පාදන සාධකවල සේවා නියුත්තිය වැඩි කරන විට ආයතනයේ සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය වෙනස් වන ආකාරයයි.

ආයතනය තම නිමැවුම OQ_1 සිට OQ_2 දක්වා වැඩි කරන විට රුප සටහන පෙන්වුම් කරන්නේ,

- එකාධිකාරී බලය නිසා හටගන්නා ප්‍රතිලාභයන් ය.
- විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යනය ඉහළ යාම නිසා හටගන්නා ප්‍රතිලාභයන් ය.
- පරිමාණානුකූල තොපිරිමැපුම් ය.
- වැඩිවන පරිමාණානුකූල එල ය.
- නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ යාමක් ය.

11. කෙටි කාලයේදී සාමාන්‍ය අයහාරය, සාමාන්‍ය පිරිවැයට වඩා පහළින් පැවැතිය ද නිෂ්පාදනය අඛණ්ඩ ව පවත්වා ගෙන යාම අර්ථවත් එකක් වනුයේ, ආයතනයේ සාමාන්‍ය අයහාරය,

- සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැයට වඩා වැඩි අගයක් ගනී නම් ය.
- ආන්තික පිරිවැයට වඩා වැඩි අගයක් ගනී නම් ය.
- සාමාන්‍ය විව්ලය පිරිවැයට වඩා වැඩි අගයක් ගනී නම් ය.
- විව්ලය පිරිවැය සහ ස්ථාවර පිරිවැය යන දෙකක් එකතුවට වඩා වැඩි අගයක් ගනී නම් ය.
- ආන්තික අයහාරයට වඩා වැඩි අගයක් ගනී නම් ය.

12. X, Y සහ Z යනු පිළිවෙළින් පුරුණ කරගකාරී, කතිපයාධිකාරී සහ ගුද්ධ එකාධිකාරී වෙළෙඳපොළවල භාණ්ඩ අලෙවි කරන නිෂ්පාදන ආයතන තුනකි. එක් එක් ආයතනය අලෙවි කරනු ලබන භාණ්ඩය පිළිබඳ නිවැරදි විස්තරය දැක්වෙන්නේ පහත සඳහන් කටර ප්‍රකාශයෙන් ද?

X ආයතනයේ නිෂ්පාදනය	Y ආයතනයේ නිෂ්පාදනය	Z ආයතනයේ නිෂ්පාදනය
(i) ප්‍රෘතිස්ථානය වූවකි.	ප්‍රෘතිස්ථානය වූවකි.	ප්‍රෘතිස්ථානය වූවකි.
(ii) සුවිශේෂ වූවකි.	සමජාතීය වූවකි.	ප්‍රෘතිස්ථානය වූවකි.
(iii) සමජාතීය වූවකි.	ප්‍රෘතිස්ථානය වූවකි.	සුවිශේෂ වූවකි.
(iv) සුවිශේෂ වූවකි.	සුවිශේෂ වූවකි.	ප්‍රෘතිස්ථානය වූවකි.
(v) සමජාතීය වූවකි.	සුවිශේෂ වූවකි.	ප්‍රෘතිස්ථානය වූවකි.

13. කෙටි කාලයේදී කිසියම් නිෂ්පාදන ආයතනයක් අවම සාමාන්‍ය පිරිවැය ලබා දෙන ලක්ෂ්‍යයෙහි නිෂ්පාදනයේ නිරත වී සිටියයි සලකන්න. ආයතනය තම නිමැවුම කුඩා ප්‍රමාණයකින් අඩු කරනු ලැබුව හොත්, ආයතනයේ ආන්තික, සහ මුළු පිරිවැය මත කෙබඳ බලපෑමක් සිදු වේ ද?

ආන්තික පිරිවැය	සාමාන්‍ය පිරිවැය	මුළු පිරිවැය
(i) පහළ වැට්ටේ.	පහළ වැට්ටේ.	පහළ වැට්ටේ.
(ii) පහළ වැට්ටේ.	ඉහළ නැගී.	පහළ වැට්ටේ.
(iii) ඉහළ නැගී.	පහළ වැට්ටේ.	පහළ වැට්ටේ.
(iv) ඉහළ නැගී.	පහළ වැට්ටේ.	ඉහළ නැගී.
(v) ඉහළ නැගී.	ඉහළ නැගී.	පහළ වැට්ටේ.

14. 2009 වර්ෂයේදී එක්තරා ආර්ථිකයක නාමික ජාතික ආදායම 8% කින්ද, මිල මට්ටම 4% කින්ද ඉහළ ගියේය. මෙම තොරතුරු අනුව නිගමනය කළ හැක්කේ, එම ආර්ථිකයේ ප්‍රති සිරුත් මූල්‍රත ජාතික ආදායම,
 (i) හරියට ම 4% කින් ඉහළ ගිය බවය. (ii) 4% කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගිය බවය.
 (iii) 3% කට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගිය බවය. (iv) හරියට ම 3% කින් ඉහළ ගිය බවය.
 (v) 3% කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගිය බවය.
15. කිසියම් රටක දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය රුපියල් බිලියන 6,000 ක්ද, පොදු මිල දුරුකෝය 150 ක්ද වේ යැයි සලකන්න. මිල දුරුකෝය සඳහා පදනම් කරගත් වර්ෂයේ (පාදක වර්ෂයේ) මිල අනුව අයයනු ලැබූ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වටිනාකම වනුයේ,
 (i) රුපියල් බිලියන 7,500 කි. (ii) රුපියල් බිලියන 4,000 කි.
 (iii) රුපියල් බිලියන 3,500 කි. (iv) රුපියල් බිලියන 3,000 කි.
 (iv) රුපියල් බිලියන 2,000 කි.
16. අනිකුත් කරුණු නො වෙනස් ව තිබිය දී රුපියල් බිලියන 75 කින් ආයෝජන වියදුම් වැඩිවීමේ ප්‍රතිච්චයක් වගයෙන් ජාතික ආදායම රුපියල් බිලියන 300 කින් ඉහළ ගියේ නම්, ආන්තික පරිහෝජන නැමියාවේ (MPC) අගය,
 (i) 0.80 කි. (ii) 0.75 කි. (iii) 0.50 කි. (iv) 0.40 කි. (v) 0.25 කි.

17. එක්තරා ආර්ථිකයක තෝරාගත් යාර්ථ ආර්ථික දත්ත කිහිපයක් පහත සඳහන් වගාචී දැක්වේ.

වර්ෂය	ආදායම මට්ටම (Y) රුපි. බිලියන	පරිහෝජන මට්ටම (C) රුපි. බිලියන
1	400	300
2	500	350
3	600	400
4	?	500

- ආන්තික පරිහෝජන නැමියාව (MPC) නො වෙනස් ව තිබිය දී, 4 වන වර්ෂයේදී මෙම ආර්ථිකයෙහි පරිහෝජන වියදුම (C) රුපියල් බිලියන 500 දක්වා වැඩි ලැබුවහොත් එම වර්ෂයේදී ආදායම මට්ටම (Y) කොපමූණ වේද?
- (i) රුපියල් බිලියන 200 (ii) රුපියල් බිලියන 400
 (iii) රුපියල් බිලියන 650 (iv) රුපියල් බිලියන 800
 (v) රුපියල් බිලියන 850
18. පහත සඳහන් කවර ස්වරුපයක ආණ්ඩුවේ මැදිහත් වීමක් වෙළෙදපොල අසාර්ථකත්වයන් නිවැරදි කිරීමේ ලා යෝගා වේද?
 (i) ඉතා විශාල ලාභ උපයනු ලබන ඒකාධිකාරී කර්මාන්ත තුළට අලුත් ආයතන ප්‍රවේශවීම සිමා කිරීම.
 (ii) ගුහ සාධන හාණ්ඩි නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා පෙෂ්ද්‍රගලික අංශයට ඉඩ සලසාදීම.
 (iii) විශාල වගයෙන් බාහිර ප්‍රතිලාභ ජනනය කෙරෙන හාණ්ඩි මත බදු පැනවීම.
 (iv) විශාල වගයෙන් බාහිර ප්‍රතිලාභ ජනනය කෙරෙන හාණ්ඩි සඳහා සහනාධාර ලබාදීම.
 (v) පොදු හාණ්ඩි සලාකනය කිරීම.
19. 'අදාළ පොදු හාණ්ඩියක' තත්ත්වයට වඩාන් ආසන්න වන්නේ පහත සඳහන්දී අතුරෙන් කවරක්ද?
 (i) ජාතික ආරක්ෂාව (ii) අධ්‍යාපනය (iii) ප්‍රවාහනය
 (iv) විදුලිබල සැපයුම (v) සෞඛ්‍ය සේවා
20. හාණ්ඩි හා සේවා සඳහා ආණ්ඩුව විසින් කරනු ලබන වියදුම් වැඩි කොට ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයකින් බදු ඉහළ නාවත්‍රී ලැබුවහොත් එහි ප්‍රතිච්චය වනුයේ,
 (i) සමාභාර ඉල්ලුම නො වෙනස්ව පැවතීම ය. (ii) සමාභාර ඉල්ලුම වැඩි වීම ය.
 (iii) පොලී අනුපාතිකය පහළ වැටීම ය. (iv) මුදල් සැපයුම අඩු වීම ය.
 (v) මුදල් සැපයුම වැඩි වීම ය.

*** ***

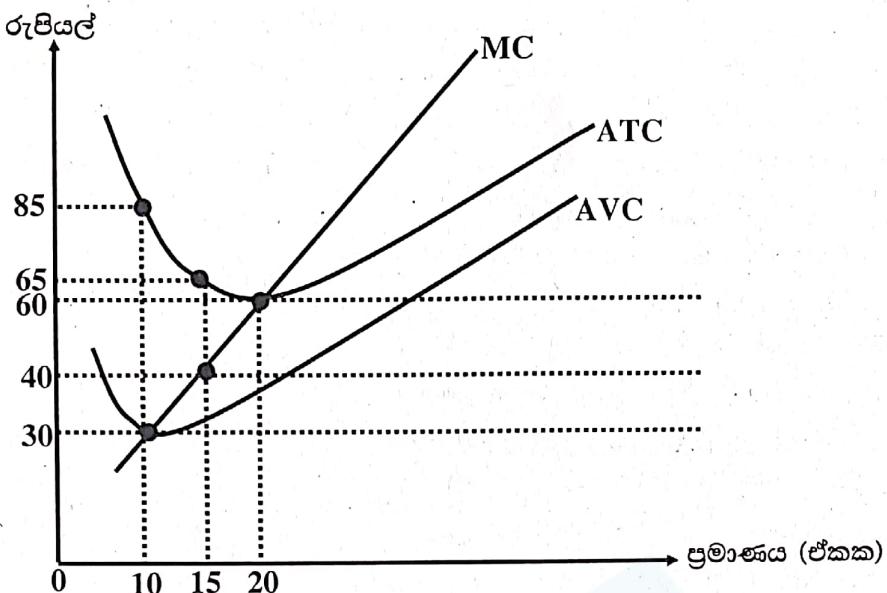
අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2010 අගෝස්තු
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2010
ආර්ථික විද්‍යාව I (II කොටස)
Economics I (Part II)

අයදුම්කරුවන්ට උපදෙස් :

- ❖ "අ" උප කොටසින් ප්‍රශ්න දෙකක් ද,
- ❖ "ආ" උප කොටසින් ප්‍රශ්න දෙකක් ද, තෝරා ගෙන ප්‍රශ්න හතුරකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

"අ" උප කොටස
(මෙම කොටසින් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

01. (i) 'ආර්ථික සම්පත්' යනුවෙන් කවරක් අදහස් වේ ද? (ලකුණු 02 ඩී)
(ii) ආර්ථික විද්‍යාවේ දී මූදල්, ප්‍රාග්ධනය ලෙස නො සැලකෙන්නේ ඇයි ? (ලකුණු 02 ඩී)
(iii) 'ප්‍රතිශ්යාපනය කළ හැකි සම්පත්' සහ 'ප්‍රතිශ්යාපනය කළ නොහැකි සම්පත්' අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 02 ඩී)
(iv) ව්‍යවසායකයාගේ ප්‍රධාන කාර්යයන් නම් කරන්න. (ලකුණු 03 ඩී)
(v) මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීමේ දී විධානගත ආර්ථිකයක් වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයකින් වෙනස් වන්නේ කෙසේද? සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 06 ඩී)
02. (i) නිෂ්පාදන හැකියා වකුය නිරමාණය කිරීම සඳහා පදනම් කර ගනු ලබන උපකල්පන කවරේ ද? (ලකුණු 03 ඩී)
(ii) නිෂ්පාදන හැකියා වකුය ඇතුළතට විතැන්වීමට තුළුදෙන සාධක හෝ සිදුවීම හෝ කවරේ ද? (ලකුණු 03 ඩී)
(iii) වැඩිහිටි ආච්ජේක පිරිවැය පිළිබැඳු කෙරෙන නිෂ්පාදන හැකියා වකුයක් නිරමාණය කොට පහත සඳහන් සිදුවීම් නිෂ්පාදන හැකියා වකු රුප සටහන් මගින් පෙන්වුම් කරන්න.
(ආ) පුහුණු ගුම්කයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් වෙනත් රටවල් කරා සංක්‍මණය වීමක්
(ඇ) ආර්ථික පසුබැඩීමක් (recession)
(ඈ) වඩා එළදායි නව පොහොර වර්ගයක් හඳුන්වා දීම.
(ඉ) ආර්ථික වෘද්ධිය
(iv) පාරිභෝගික භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය වෙතින් ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරා සම්පත් තැබුව බෙදාහැරීමක් සිදු කරනු ලැබුව හොත් එහි ප්‍රතිච්චිත ආර්ථික විද්‍යානුකූලව පරීක්ෂා කරන්න. (ලකුණු 04 ඩී)
03. (i) 'ව්‍යවමනා' සහ 'ඉල්පුම' යන සංකල්ප අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
(ii) ආදායම් සහ ආදේශන ප්‍රතිච්චිත මස්සේ 'ඉල්පුම නීතිය' පැහැදිලි කරන්න.
(iii) ඉල්පුමේ මිල් නම්වතාව නිර්ණය කෙරෙන සාධක තුනක් නම් කරන්න.
(iv) සිනි සඳහා වෙළෙඳපොල ඉල්පුම වකුය $Q_d = 260 - 3P$ බවත්, වෙළෙඳපොල සැපයුම් වකුය
 $Q_s = -140 + 2P$ බවත් සලකන්න.
(ආ) රජය විසින් සිනි ඒකකයක් සඳහා රුපියල් 5 ක දේශීය භාණ්ඩ බද්දක් පනවනු ලැබුව හොත් පාරිභෝගිකයාට සිනි ඒකකයක් සඳහා ගෙවීමට සිදු වන මිල කොපමණ ද?
(ඇ) බද්දේ ප්‍රතිච්චිත වශයෙන් පාරිභෝගක අතිරික්තයේ හටගන්නා වෙනස කොපමණ ද?
(ලකුණු 02 ඩී) (ලකුණු 04 ඩී) (ලකුණු 04 ඩී)
04. (i) 'නිෂ්පාදක අතිරික්තය' සහ 'ආර්ථික ලාභය' අතර වෙනස කුමක් ද? (ලකුණු 02 ඩී)
(ii) 'පිනවන එල' සහ 'අඩුවන පරිමාණානුකූල එල' අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
(iii) 'ස්වාධාලික ඒකකයාරය' යන්න නිර්වචනය කරන්න.
(iv) පුරුණ තරගකාරී කර්මාන්තයක් තුළ නිෂ්පාදන ආයතනයක් මිල ගනුවකු (price taker) ලෙස සලකනු ලබන්නේ ඇයි?
(v) පහත දැක්වෙන රුප සටහන පෙන්වුම් කරනුයේ කෙටි කාලයේ දී පුරුණ තරගකාරී වෙළෙඳපොලක් තුළ කටයුතු කරන නිෂ්පාදන ආයතනයක තත්ත්වයි.
(ලකුණු 02 ඩී) (ලකුණු 02 ඩී) (ලකුණු 02 ඩී) (ලකුණු 02 ඩී)

- (අ) නිමැවුම් ඒකකයක වෙළෙඳපාල මිල රුපියල 40 ක් වුවහොත් කෙටි කාලයේදී ලාභ උපරිමනය සඳහා කවර නිමැවුම් මට්ටමක් මෙම ආයතනය විසින් තෝරාගනු ලැබේද?
- (ආ) එහි දී ආයතනය උපයන ලාභය හෝ ලබන අලාභය හෝ කොපමණ වේද?
- (ඉ) ආයතනයේ ස්ථාවර පිරිවැය කොපමණ වේද?
- (ලකුණු 02 යි)
- (ලකුණු 03 යි)
- (ලකුණු 02 යි)
05. (i) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය කෙරෙහි පහත සඳහන් සිද්ධින් කෙසේ බලපානු ලැබේද?
- (මත් පිළිතුරේ දී දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය මත ආරම්භක වශයෙන් සිදුවන බලපෑම පමණක් පැහැදිලි කිරීම ප්‍රමාණවත් ය.)
- (අ) නිෂ්පාදන ආයතන තොග අඩු කර ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම.
- (ආ) මත විසින් පාවතිවි කළ පාපැදිය මිතුරුරුට අලෙවි කිරීම.
- (ඉ) අලුත් නිවෘතක් ඉදිකිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් මත විසින් ඉඩමක් මිලයට ගැනීම.
- (ඊ) විශ්‍රාමික සේවකයකු වෙත ලැබෙන විශ්‍රාමික දීමනාව ඉහළ යාම.
- (ලකුණු 04 යි)
- (ලකුණු 03 යි)
- (ලකුණු 02 යි)
- (ii) දළ ආයෝජනය සමන්වීත වන සංරචක කවරේද?
- (iii) 'ජාතික ආදායම' සහ 'පොද්ගලික ආදායම' අතර වෙනස පෙන්වා දෙන්න.
- (iv) "කිසියම් රටක් තම ජාතික ආදායම ඉක්මවා වියදුම් කරන්නේ නම්, එම රටෙහි වෙළඳ ගේෂය තියෙක් පෙන්නුම් කළ යුතු ය." මෙම ප්‍රකාශය විමසන්න.
- (v) කළුපිත ආර්ථිකයක් පිළිබඳ පහත සඳහන් දත්ත මත වෙත ලබා දී ඇතැයි සලකන්න.
- (ලකුණු 02 යි)

අයිතමය	වට්නාකම රුපියල් බිලියන	අයිතමය	වට්නාකම රුපියල් බිලියන
● වැටුප්, වෙනත හා වෙනත් අතිරේක ගුම ආදායම්	550	● ක්ෂයවීම්	60
● වකු බදු	120	● පොලිය හා වෙනත් ආයෝජන ආදායම්	90
● සහනාධාර	30	● ගොවීපොල හා සමාගමික තොවන ව්‍යාපාරික ආදායම්	70
● ගොවීන්ගේ ආදායම්	20	● සමාගමික ලාභ	80

- (අ) මෙම ආර්ථිකයේ ගුද්ධ දේශීය ආදායම ගණනය කරන්න.
- (ආ) වෙළෙඳපාල මිල යටතේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය කොපමණ ද?
- (ලකුණු 02 යි)
- (ලකුණු 02 යි)

06. (i) ආණ්ඩුවේ ආර්ථික කටයුතු සහ විදේශ වෙළඳාම සහිත ආර්ථිකයක දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ සමතුලිතය නිර්ණය වන ආකාරය, සමාභාර වියදීම් ප්‍රවේශය සහ විදීම් - කාන්දුවීම් ප්‍රවේශය මස්සේ ප්‍රස්ථාරිකව පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06 යි)
- (ii) (අ) සරල ආර්ථිකයක සමාභාර පරිභෝෂන ලිඛිය $C = 200 + 2/3 Y$ මේ නම්, සමාභාර ඉතුරුම් ශ්‍රී තයට අදාළ සම්බන්ධය ලබා ගන්න. (ලකුණු 03 යි)
- (ආ) ඉතුරුම් ඉනා වනුයේ කවර ආදායම මට්ටමක දී ද?
- (iii) පහත දක්වෙන සාර්ථක ආර්ථික දත්ත ඇසුරෙන් ආර්ථිකයේ ආයෝජන මට්ටම (I) සහ ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීම (G) ගණනය කරන්න.
ජාතික ආදායම (Y)	=	5, 200
වැය කළ හැකි ආදායම (Yd)	=	4, 400
පරිභෝෂනය (C)	=	4, 100
අයවැය ගේඟය (G - T)	=	150 .
ඉද්ධ අපනයන (X - M)	=	-110
- (ලකුණු 04 යි)
07. (i) වෙළඳපාල අසාර්ථකත්වයට හේතුවන කරුණු හතරක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (ii) 'ආන්තික පොදුගලික පිරිවැය' හා 'ආන්තික සමාජ පිරිවැය' අතර වෙනස පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 02 යි)
- (iii) ධනාත්මක බාහිරතා ජනනය කෙරෙන ප්‍රාරිභෝගික හාජ්‍යබියක නිදහස් වෙළඳපාල සමතුලිත නිමැවුම් මට්ටම සහ සමාජයේ වශයෙන් කාර්යක්ෂම නිමැවුම් මට්ටම අතර වෙනස, උච්ච රුප සටහනක් යොදා ගනීමින් විශ්‍රාශ කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (iv) පහත සඳහන් ලක්ෂණ සහිත හාජ්‍ය හෝ සේවාවලට උදාහරණය බැඟින් සපයන්න.
- (අ) පරිභෝෂනයේ තරගකාරීත්වයක් නොමැති වුවද පරිභෝෂනය වැළැක්විය හැකි හාජ්‍ය හෝ සේවා හෝ සේවාව පරිභෝෂනය වැළැක්විය නොහැකි නමුදු පරිභෝෂනයේ තරගකාරීත්වයක් පවතින හාජ්‍ය හෝ සේවාව
- (ආ) පරිභෝෂනයේ තරගකාරීත්වයක් නොමැති හා පරිභෝෂනය වැළැක්විය නොහැකි හාජ්‍ය හෝ සේවාව
- (ඉ) පරිභෝෂනයේ තරගකාරීත්වයක් නොමැති හා පරිභෝෂනය වැළැක්විය නොහැකි හාජ්‍ය හෝ සේවාව (ලකුණු 03 යි)
- (v) 'ආණ්ඩුව අසාර්ථක වීම' කෙරෙහි බලපාන හේතු දෙකක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 02 යි)
08. (i) 'තිරස සාධාරණත්වය' සහ 'සිරස් සාධාරණත්වය' අතර වෙනස පෙන්වන්න. (ලකුණු 02 යි)
- (ii) 'අධි බදු බර' යන්නෙන් කවරක් අදහස් වේ ද? යොග්‍ය රුප සටහනක් යොදා ගනීමින් මෙහි පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (iii) ශ්‍රී ලංකාවේ බදු නොවන අයහාර මූලාශ්‍ර හතරක් නම් කරන්න. (ලකුණු 04 යි)
- (iv) ආර්ථික වර්ගිකරණයට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම රජයේ වර්තන වියදමේ ප්‍රධාන ස්ථානක නම් කරන්න. (ලකුණු 03 යි)
- (v) 'විසර්ජන පනත' හා 'අතුරු සම්මත ගිණුම' අතර වෙනස පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 02 යි)

*** ***

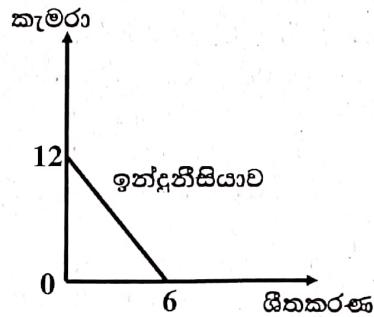
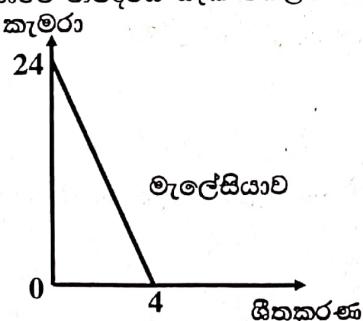
අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2010 අගෝස්තු
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2010
ආර්ථික විද්‍යාව II (I - කොටස) / පැය තුනකි.
Economics II (Part I) / Three hours

I කොටස

සැලකිය යුතුයි.

- * මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රය I හා II යනුවෙන් කොටස් දෙකකින් යුත්ත ය.
- * I හා II කොටස් එක් පිළිතුරු පත්‍රයක් වන සේ අමුණා හාර දෙන්න.
- * මෙම කොටසේ ප්‍රශ්න **20** ක් ඇත. ඒ සියලු ම ප්‍රශ්න අනිවාර්ය වේ.
- * එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු **02** බැඳීන් ලැබෙන අතර, මුළු කොටසට ලකුණු **40** ක් හිමි වේ.
- * මෙම කොටසට පිළිතුරු මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රයේ ම සැපයිය යුතුයි.
- * එක් බහුවරණ ප්‍රශ්නයකට ඇත්තේ එක් නිවැරදි පිළිතුරුක් පමණි. එම පිළිතුරු හඳුනාගෙන පිළිතුරට යටින් ඉරක් අදින්න.

01. වාණිජ බැංකු පද්ධතිය තුළ සිටින එක්තරා වාණිජ බැංකුවක් සතුව රුපියල් මිලියන 400 ක සංවිත සහ රුපියල් මිලියන 3,500 ක බැංකු තැන්පතු පවතී. මේ අතර, ගනුදෙනුකරුවෙක් රුපියල් මිලියන 100 ක ව්‍යවහාර මූදල් ප්‍රමාණයක් එම බැංකුවේ තැන්පත් කරයි. වත්වස්ථාපිත සංවිත අනුපාතය 10% ක් වේ නම්, එම මූදල් තැන්පතුවෙන් පසුව බැංකුව වෙනත් අධි සංවිත ප්‍රමාණය කොපම් යුතු වේ ද?
 - (i) රුපියල් මිලියන 380 කි.
 - (ii) රුපියල් මිලියන 360 කි.
 - (iii) රුපියල් මිලියන 240 කි.
 - (iv) රුපියල් මිලියන 140 කි.
 - (v) රුපියල් මිලියන 40 කි.
02. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වාණිජ බැංකු සමග ප්‍රති - විකුණුම් ගිවිසුම් ඇතිකර ගන් විට
 - (i) වාණිජ බැංකු සතු සංවිත පහත වැට්ටේ.
 - (ii) මූදල් වෙළඳපාලේ පොලී අනුපාතික ඉහළ නයි.
 - (iii) මූදල් සැපයුම පහළ වැට්ටේ.
 - (iv) එක්ෂණ නය වෙළඳපාලෙහි පොලී අනුපාතික පිළිබඳ ඉහළ සීමාව තීරණය වේ.
 - (v) එක්ෂණ නය වෙළඳපාලෙහි පොලී අනුපාතික පිළිබඳ පහළ සීමාව තීරණය වේ.
03. මූදලට ඇති සම්පේක්ෂණ ඉල්ලුම පෙන්වුම් කරනුයේ.
 - (i) ගනුදෙනු කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් පුද්ගලයන් මූදල් ලැය තබා ගන්නා බව ය.
 - (ii) පොලී අනුපාතිකය ඉහළ නයින විට මූදල් සඳහා ඉල්ලුම වැඩි වන බව ය.
 - (iii) ආර්ථිකය වඩා අවිනිශ්චිත වන විට මූදල් ලැය තබා ගැනීමට මිනිසුන් වඩාත් කැමති වන බව ය.
 - (iv) මූදලේ සංසරණ ප්‍රවේශය ස්ථාවර බව ය.
 - (v) පොලී අනුපාතිකය පහළ වැට්ටන විට මූදල් සඳහා ඉල්ලුම වැඩි වන බව ය.
04. පහත සඳහන් කරුණු අතුරෙන් කවරක් ඉල්ලුමෙන් ඇදුණු උද්ධමනයට හේතු වේ ද?
 - (i) බනිජ තෙල් මිලෙහි සිසු ඉහළ යාම.
 - (ii) වෘත්තීය සම්ති විසින් ඉහළ වැටුප් දිනා ගැනීම.
 - (iii) මහ බැංකුව විසින් විවෘත වෙළඳපාලේ දී ආණ්ඩුවේ සුරක්මිපත් මිලට ගැනීම.
 - (iv) මහ බැංකුව විසින් විවෘත වෙළඳපාලේ දී ආණ්ඩුවේ සුරක්මිපත් අලවී කිරීම.
 - (v) ආණ්ඩුව විසින් හා සේවා මිලයට ගැනීම අඩු කිරීම.
05. පහත දැක්වෙන නිෂ්පාදන හැකියා වතු දෙක පෙන්වුම් කරනුයේ සංයුත්ත සම්පත් එකකයකින් මැලේසියාවේ සහ ඉන්දියානිසියාවේ නිපදවිය හැකි විකල්ප නිමැවුම් ප්‍රමාණයන් ය.

වෙළඳාමෙන් දෙරටට ම අනෙකුත්තාව වශයෙන් වාසි ලැබීම සඳහා කැමරා හා ශික්ෂකරණ අතර ඩුවමාරු අනුපාතිකය තිරණය විය යුත්තේ,

- (i) ශික්ෂකරණයක් සඳහා කැමරා 2 කට වඩා අඩු ප්‍රමාණයක් ලෙස ය.
- (ii) ශික්ෂකරණයක් සඳහා කැමරා 1.5 කට වඩා අඩු ප්‍රමාණයක් ලෙස ය.
- (iii) ශික්ෂකරණයක් සඳහා කැමරා 3 ත් 4 ත් අතර ප්‍රමාණයක් ලෙස ය.
- (iv) ශික්ෂකරණයක් සඳහා කැමරා 2 ත් 6 ත් අතර ප්‍රමාණයක් ලෙස ය.
- (v) ශික්ෂකරණයක් සඳහා කැමරා 6 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ලෙස ය.

06. අවප්‍රමාණය කිරීමක් වඩාත් ප්‍රතිථිලදායක වනු ඇත්තේ පහත සඳහන් තත්ත්වයන් අතුරෙන් කටර තත්ත්වයක් යටතේ ද?

	අපනයන ඉල්ලුමේ මිල නම්කාව	ආනයන ඉල්ලුමේ මිල නම්කාව	අපනයන සැපයුමේ මිල නම්කාව
(i)	-0.6	-0.2	+0.2
(ii)	-0.2	-0.5	+0.1
(iii)	-0.2	-0.4	-0.2
(iv)	-0.8	-0.9	+1.3
(v)	-0.3	-0.2	+0.4

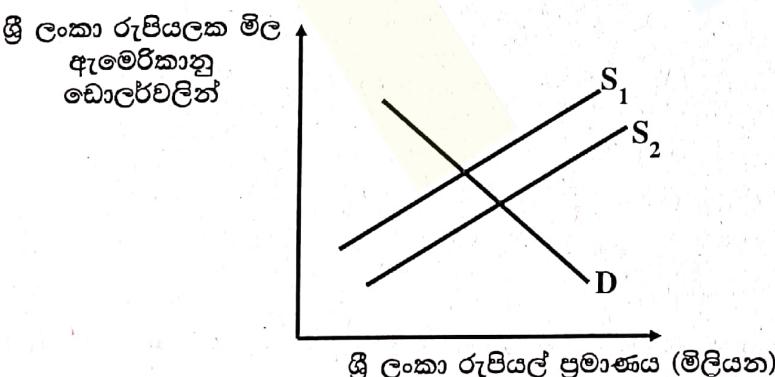
07. වෙළඳ අනුපාතය යහපත් වන විට,

- (i) අපනයන පරිමාව වැඩි වෙනවාට වඩා වැඩි වේගයෙන් ආනයන පරිමාව පහළ වැට්ටේ.
- (ii) ආනයන වට්නාකම වැඩි වෙනවාට වඩා වැඩි වේගයෙන් අපනයන වට්නාකම ඉහළ නැති.
- (iii) විදේශ විනිමය සංවිතය ගක්තිමත් වේ.
- (iv) දෙන ලද ආනයන ප්‍රමාණයක් මිලට ගැනීම සඳහා අපනයනය කළ යුතු ප්‍රමාණය අඩු වේ.
- (v) දේශීය අපනයන සඳහා විදේශීය ඉල්ලුම ඉහළ නැගිය යුතු ය.

08. 2007 දෙසැම්බර් මාසයේ සිට 2008 දෙසැම්බර් මාසය වන විට ඇමෙරිකානු බොලරයක වට්නාකම රුපියල් 108 සිට රුපියල් 113 දක්වා වෙනස් වූයේ ය. මෙම වෙනස්වේ නිරුපණය කරන්නේ,

(i) රුපියල් අගය ක්ෂය වීමකි.	(ii) ඇමෙරිකානු බොලරයේ අගය ක්ෂය වීමකි.
(iii) රුපියල් අගය ප්‍රතිප්‍රමාණය (revaluation) කිරීමකි.	(iv) ඇමෙරිකානු බොලරය අවප්‍රමාණය කිරීමකි.
(v) රුපියල් අගය වැඩි වීමකි.	

09. විදේශ විනිමය වෙළඳපාලෙහි ශ්‍රී ලංකා රුපියල් සඳහා ඉල්ලුම හා සැපයුම පහත රුප සටහන පෙන්වුම් කරයි.
සැපයුම් වකුය S_1 සිට S_2 දක්වා විනැන්වීමට බලපෑ හැකි හේතුවක් වනුයේ

- (i) ශ්‍රී ලංකිකයන් වැඩි වැඩියෙන් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ සංවාරය කිරීමට යොමු වීමය.
- (ii) ඇමෙරිකානු සංවාරකයන් වැඩි වැඩියෙන් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීම ය.
- (iii) ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට කරනු ලබන අපනයන ඉහළ යාම ය.
- (iv) ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන කරමාන්ත සඳහා ලබා දෙන සහනාධාර ඉහළ යාම ය.
- (v) කොළඹ කොට්ඨාස වෙළඳපාලෙහි ඇමෙරිකානු ආයෝජකයන් විසින් කරනු ලබන ආයෝජන ඉහළ යාම ය.

10. පහත සඳහන් කරුණු අතුරෙන් ආර්ථිකයේ විභව නිමැවුම ඉහළ නැංවීමට හේතුවක් නොවනුයේ,
- (i) මානව ප්‍රාග්ධනය වැඩි වීම ය.
 - (ii) හොඳික ප්‍රාග්ධනය වැඩි වීම ය.
 - (iii) තාක්ෂණික නව්‍යතාවන් බිජි වීම ය.
 - (iv) සමාජ ප්‍රාග්ධනය වැඩි වීමය.
 - (v) පොදු මිල මට්ටමේ පහළ වැටීම ය.
11. මානව සංවර්ධන ද්රැශකයේ එක් සංරචකයක් වනුයේ
- (i) ද්විතීය පාසල්වල අධ්‍යාපනය ලබන ජනගහන ප්‍රතිශතයයි.
 - (ii) දෙනිකව පරිශෝෂනය කෙරෙන ප්‍රෝටීන් ප්‍රමාණයයේ සාමාන්‍ය අයයයි.
 - (iii) උපතේ දී ආපු අපේක්ෂාවයි.
 - (iv) ජනගහනයෙන් 1,000 කට සිටින වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාවයි.
 - (v) මානා මර්තුතාවයි.
12. 2006/07 වර්ෂයට අදාළ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහන දියුතා ද්රැශකය සහ කුවුම්බ ආදායමේ ජීනි සංග්‍රහකය වූයේ,

ජනගහන දියුතා ද්රැශකය	ජීනි සංග්‍රහකය
(i) 22.7	0.48
(ii) 15.2	0.49
(iii) 28.8	0.49
(iv) 15.2	0.52
(v) 15.7	0.48

13. වසර තුනක් සඳහා A සහ B රටවල ජීනි සංග්‍රහකයන් පහත වගුව පෙන්නුම් කරයි.

වර්ෂය	A රට	B රට
2000	0.40	0.90
2005	0.60	0.75
2009	0.65	0.70

වගුවේ දත්ත සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි ප්‍රකාශය වනුයේ කමක් ද?

- (i) A රට සඳහා වන ලෝරන්ස් වතුය, සමානත්ව රේඛාව කරා සම්ප වෙමින් පවතී.
- (ii) B රට සඳහා වන ලෝරන්ස් වතුය, සමානත්ව රේඛාව කරා සම්ප වෙමින් පවතී.
- (iii) B රටේ ලෝරන්ස් වතුයට වඩා වැඩි වේගයෙන්, A රටේ ලෝරන්ස් වතුය සමානත්ව රේඛාවෙන් දුරස්ථ වෙමින් පවතී.
- (iv) A රටේ ලෝරන්ස් වතුයට වඩා වැඩි වේගයෙන්, B රටේ ලෝරන්ස් වතුය සමානත්ව රේඛාවෙන් දුරස්ථ වෙමින් පවතී.
- (v) A සහ B යන රටවල දෙක ම සඳහා වන ලෝරන්ස් වතු, සමානත්ව රේඛාව කරා ප්‍රමාණ වෙමින් පවතී.

14. කල්පිත ආර්ථිකයක සේවා නියුක්තිය හා සේවා වියුක්තිය පිළිබඳ දත්ත පහත වගුවේ දක්වේ.

ගණය	සංඛ්‍යාව (මිලියන)
ජනගහනය	170
සේවා නියුක්ත	95
සේවා වියුක්ත හා රැකියා සෞයන	5
රැකියාවක් බලාපොරොත්තු නොවන	3
විශ්‍රාමික	60

මෙම ආර්ථිකයේ විරුකියා අනුපාතිකය,

- (i) 5.3% කි.
- (ii) 5.0% කි.
- (iii) 4.8% කි.
- (iv) 3.0% කි.
- (v) 2.9% කි.

15. ශ්‍රී ලංකාවේ යැපුම් අනුපාතය නිර්වචනය කරනුයේ.
- පුද්ගලයන් 1,000 කට දරු උපත් කොපමණ ප්‍රමාණයක් වේ ද වශයෙනි.
 - කාන්තාවක් තම ජීවීත කාලය තුළ බිජි කරන දරුවන් සංඛ්‍යාවේ සාමාන්‍ය අගය වශයෙනි.
 - ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධන රටවල් මත කොනෙක් දුරට රඳා පවතිනවාද යන්න මැනෙන මිනුමක් වශයෙනි.
 - වයස අවුරුදු 10 ට අඩු හා 65 ට වැඩි ජනගහන ප්‍රතිශතය වශයෙනි.
 - වයස අවුරුදු 15 ට අඩු හා 64 ට වැඩි ජනගහන ප්‍රතිශතය වශයෙනි.
16. පහත සඳහන් රටවල් අනුරෙන් BRIC රටක් ලෙස යැලැකෙනුයේ කුමක් ද?
(i) බංගලාදේශය	(ii) බ්‍රසිලය	(iii) රුමෝනියාව
(iv) ඉන්දුනීසියාව	(v) විලි	
17. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර තරගකාරීන්වය ඉහළ නැංවීමේ ලා පහත සඳහන් දැ අනුරෙන් කවරක් හේතු වේ ද?
- ආනයන තීරුබදු ඉහළ නැංවීම.
 - ශ්‍රී ලංකාවේ වැළුප් අනුපාතික ඉහළ නැංවීම.
 - ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධිමන අනුපාතිකයේ පහළ වැවීම.
 - ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ බාහිර අගය ඉහළ යැමි.
 - ජාත්‍යන්තර ප්‍රායිතා වෙළෙඳපාලවල ශ්‍රී ලංකා ස්වේච්ඡා ප්‍රතිඵලිකර අලෙවිය වැඩිවීම.
18. යැපුම් පාර්ශ්වයේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියකට උදාහරණයක් දැක්වෙන්නේ පහත සඳහන් කවර ප්‍රකාශයක් මගින් ද?
- ආණ්ඩුව තිරිගු පිටි මත ආනයන බද්ද අඩු කිරීම නිසා ජ්වන වියදම පහළ වැවේ.
 - ආණ්ඩුවේ සංතුම වියදම වැඩි කිරීම ජ්වන තත්ත්වය උසස් විමව හේතු වේ.
 - ආර්ථික පුරුණ සේවා නිපුක්ති තත්ත්වයක් කරා ගෙන ඒමට, ප්‍රසාරණාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් අවශ්‍ය කෙරේ.
 - ආර්ථික වෘද්ධිය ප්‍රධාන වශයෙන් නිර්ණය වනුයේ එහි නිමැවුම සඳහා වන සමාඟන ඉල්ලුමේ වර්ධනය මගිනි.
 - ආදායම් බදු කපා හැරීම නිසා වැඩි කිරීම සඳහා ඇති සානුබලයන් ගන්තිමත් වී සේවා නිපුක්ති මට්ටම ඉහළ නැගී.
19. අඩු ආදායම් සහිත රටවල් වර්ගීකරණය කිරීම සඳහා ලේක බැංකුව විසින් වර්තමානයේ යොදා ගෙන ඇති ප්‍රතිපාදන දෙන ප්‍රතිපාදන ආදායම් නිර්ණායකය වනුයේ ඇමෙරිකානු බොලර්
(i) 810 හේ එට අඩු ආදායම් මට්ටමකි.	(ii) 825 හේ එට අඩු ආදායම් මට්ටමකි.
(iii) 935 හේ එට අඩු ආදායම් මට්ටමකි.	(iv) 1,000 හේ එට අඩු ආදායම් මට්ටමකි.
(v) 2,029 හේ එට අඩු ආදායම් මට්ටමකි.	
20. ආණ්ඩුව එක විට ප්‍රසාරණාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් සහ ප්‍රසාරණාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කරන්නේ නම්, පොලී අනුපාතික හා විරෝධී මට්ටම කෙරෙහි එවායේ බලපෑම විය හැක්කේ කුමක් ද?

පොලී අනුපාතික	විරෝධී මට්ටම
(i) ගෙන නැගී.	අවිනිශ්චිත වේ.
(ii) ඉහළ නැගී.	පහළ වැවේ.
(iii) ඉහළ නැගී.	ඉහළ නැගී.
(iv) අවිනිශ්චිත වේ.	පහළ වැවේ.
(v) අවිනිශ්චිත වේ.	ඉහළ නැගී.

*** ***

අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2010 අගෝස්තු
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, August 2010
ආර්ථික විද්‍යාව II (II කොටස)
Economics II (Part II)

අයදුම්කරුවන්ට උපදෙස් :

- ✿ "අ" උප කොටසින් ප්‍රශ්න දෙකක් ද.
- ✿ "ඇ" උප කොටසින් ප්‍රශ්න දෙකක් ද, තෝරා ගෙන ප්‍රශ්න හතරකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

"අ" උප කොටස
(මෙම කොටසින් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න.)

01. (i) කිසියම් ආර්ථිකයක මූල්‍ය දූ දේශීය නිෂ්පාදිතය ඒකක 3,000 ක් ද සාමාන්‍ය මිල මට්ටම ඒකකයක් රුපියල් 4 ක් ද, මුදල් තොගය රුපියල් 1,500 ක් ද වේ නම්, එම ආර්ථිකයේ මුදලේ සංසරණ ප්‍රවේගය ගණනය කරන්න.
(ලක්ෂණ 02 යි.)
- (ii) මුදල් ප්‍රමාණයේ වර්ධනය සහ උද්ධමනය අතර සම්පූර්ණ සම්බන්ධතාවක් පවතින්නේ ඇයි ද යන්න විනිමය සම්කරණය යොදා ගනීමින් පැහැදිලි කරන්න.
(ලක්ෂණ 02 යි.)
- (iii) M_1 සහ M_2 යන මූල්‍ය සාමාජිකයන් අතර වෙනස දක්වන්න.
(ලක්ෂණ 04 යි.)
- (iv) මුදල් සැපයුමේ වෙනස්වීම සාමාජික ඉල්ලුම් කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේදී පැහැදිලි කරන්න.
(ලක්ෂණ 04 යි.)
- (v) පොලී අනුපාතිකය සහ වත්කමක් වගයෙන් මුදලට ඇති ඉල්ලුම අතර සම්බන්ධය පරීක්ෂා කරන්න.
(ලක්ෂණ 03 යි.)
02. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ වාණිජ බැංකුවල ප්‍රධාන කාර්යයන් සඳහන් කරන්න.
(ලක්ෂණ 03 යි.)
- (ii) ශ්‍රී ලංකාවේ වාණිජ බැංකු ගාස්තු දීමේ ද ඉහළතම ප්‍රමුඛතාව හිමිකර ගත් අරමුණු තුන නම් කරන්න.
(ලක්ෂණ 03 යි.)
- (iii) හාංක සංවිත බැංකු ක්‍රමය යන්නෙන් කවරක් අදහස් වේ ද?
(ලක්ෂණ 03 යි.)
- (iv) මහ බැංකුවට මුදල් සැපයුම අවුකිරීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතියයි සලකන්න. මේ සඳහා යොදා ගත හැකි ක්‍රියා මාර්ග සඳහන් කොට, එම ක්‍රියා මාර්ග මහ බැංකුවේ අපේක්ෂාව ඉටුකරන්නේ කෙසේදී පිළිතුරු කරන්න.
(ලක්ෂණ 06 යි.)
03. (i) සතියක ගුම්ය හාවිත කොට ජපානයේ සහ කොරියාවේ නිපදවිය හැකි රේදී සහ පාපැදි ප්‍රමාණයන් පහත සඳහන් වුව පෙන්තුම් කරයි. මෙම හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමේ ද වෙනත් යොමුම් අවශ්‍ය තොගේ සියලුකන්නා.
හාණ්ඩය	ජපානය	කොරියාව
රේදී (මිටර)	12	8
පාපැදි (ලීකක)	6	2
- (අ) දෙරට අතර වෙළෙඳාමක් සිදු තොගේ නම්, ජපානයේ සහ කොරියාවේ පාපැදියක මිල රේදී ඒකකවලින් කොපමණ වේ ද?
(ලක්ෂණ 02 යි.)
- (ආ) රේදී නිෂ්පාදනයේ ලා සාපේක්ෂ වාසි ඇත්තේ කවර රටකට ද? ඔබේ පිළිතුරු පැහැදිලි කරන්න.
(ලක්ෂණ 02 යි.)
- (ඇ) මෙම රටවල් එකිනෙකා අතර වෙළෙඳාම ආරම්භ කරනු ලැබුව තොත්, කවර රටක්, කවර හාණ්ඩයක් විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍ය කොට අපනයනය කරනු ලැබේ ද?
(ලක්ෂණ 02 යි.)
- (ඇ) වෙළෙඳාම සිදුවන්නේ කවර තුවමාරු අනුපාතිකයක් යටතේ ද යන්න ගැන ඔබට කිව හැක්කේ කුමක් ද?
(ලක්ෂණ 02 යි.)
- (ii) ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමේ ද සාපේක්ෂ වාසි හටගන්නා මූල්‍යාශ්‍යයන් පෙන්වා දෙන්න.
(ලක්ෂණ 04 යි.)
- (iii) නිදහස් වෙළෙඳාමට අවහිර කෙරෙන කිරී බදු තොට බාධා කිරීම් තුනක් සඳහන් කරන්න.
(ලක්ෂණ 03 යි.)

04. (i) කල්පිත ආර්ථිකයක ගෙවුම් ගේෂයට අදාළ දත්ත පහත සඳහන් වගුව පෙන්වුම් කරයි.

අයිතමය	වටිනාකම (රුපියල් ජිලියන)
භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනය	250
භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන	400
ගුද්ධ සූජු විදේශ ආයෝජන	50
ගුද්ධ ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාම	25
ගුද්ධ වර්තන සංක්‍රාම	30
ගුද්ධ කළඹ ආයෝජන	20
ගුද්ධ කළඹ ආයෝජන ආදායම්	8
ආය්චුවේ කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන මෘදු ගැනීම්	160
පෙළද්ගලික අංශයේ කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන මෘදු ගැනීම්	75
වැරදීම් සහ අන්හැරීම්	2

(අ) වර්තන ගිණුමේ ගේෂය

(ආ) ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ ගේෂය

(ආ) මූල්‍ය ගිණුමේ ගේෂය

(ආ) සමය්ත ගේෂය

(ලක්ෂු 08 පි)

ගණනය කරන්න.

(ii) ක්‍රය සේවා සාමාන්‍ය විනිමය අනුපාවිකය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක් ද?

(iii) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ප්‍රධාන අරමුණු කවරේ ද?

(ලක්ෂු 04 පි)

(ලක්ෂු 03 පි)

'ආ' උප කොටස

(මෙම කොටසින් ප්‍රශ්න දෙකක් තොරා ගන්න.)

05. (i) 'විහා නිමැවුම' යනු කුමක් ද?

(ලක්ෂු 02 පි)

(ii) ආර්ථික වෘද්ධියේ ප්‍රතිලාභ කවරේ ද?

(ලක්ෂු 04 පි)

(iii) ආර්ථික වෘද්ධියේ සේවාවන ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර හතරක් නම් කරන්න.

(ලක්ෂු 04 පි)

(iv) කිසියම් රටක ගුම් එල්දායිනාව කෙරෙහි බලපාන තීරණාත්මක සාධක කවරේ ද?

(ලක්ෂු 05 පි)

06. (i) ආර්ථික වෘද්ධිය සහ සංවර්ධනය අතර වෙනස විවාරාත්මකව පෙන්වා දෙන්න.

(ලක්ෂු 04 පි)

(ii) ශ්‍රී ලංකාව දැනටමත් අන්තර්ගතෙන ඇති සහුගු සංවර්ධන ඉලක්ක කවරේ ද?

(ලක්ෂු 03 පි)

(iii) "ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය සහ වතු අංශවල දිරිඥා රේඛාවට එහෙළ ජනගහන ප්‍රතිශතය තවමත් ඉතා ඉහළ අයයක් ගති." මෙම අංශවල, අඛණ්ඩ ව පවත්නා දිරිඥාවට හේතු වශයෙන් ඔබ හඳුනා ගන්නා කරුණු කවරේ ද?

(ලක්ෂු 04 පි)

(iv) ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ ආරක්ෂණ ජාල වැඩසටහන (social safety net programme) තුළ ඇතුළත් ප්‍රධාන සංරචක කවරේ ද?

(ලක්ෂු 04 පි)

07. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වශයෙන් ස්ථිර ජනගහනයේ ස්ථිර පුරුෂ සංශ්‍යතිය කොපමණ ද?

(ලක්ෂු 02 පි)

(ii) ශ්‍රී ලංකාවේ යැපුම් අනුපාතයේ අයය කොපමණ වේ ද?

(ලක්ෂු 02 පි)

(iii) ශ්‍රී ලංකාවේ ජනවිද්‍යාත්මක වෙනසකම (demographic changes) ආර්ථික වෘද්ධිය කෙරෙහි කෙලෙස බලපානු ලැබේ ද?

(ලක්ෂු 04 පි)

(iv) ශ්‍රී ලංකාවේ නොවිධිමත් ආර්ථිකයේ වැදගත් ලක්ෂණ කවරේ ද?

(ලක්ෂු 04 පි)

(v) මැද පෙරදිග රකියාවල යෙදෙන ශ්‍රී ලංකා සංතුමණික ග්‍රුමිකයන්ගේ වැදගත් සමාජ ආර්ථික ලක්ෂණ හඳුනාගන්න.

(ලක්ෂු 03 පි)

08. (i) 'ගැමි දිරිය' ප්‍රජා සංවර්ධන හා ජ්‍වනෝපාය ව්‍යාපාතියේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ පරීක්ෂා කරන්න. (ලක්ෂු 03 පි)

(ii) අතිරේක පොදු වර්ණීය තීරුබදු සහනය (GSP - Plus) ඉවත් කිරීම ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය කෙරෙහි කෙලෙස බලපානු ලැබේ ද?

(ලක්ෂු 04 පි)

(iii) ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ව්‍යාපාරික වාතාවරණය කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යාපාරික අංශයේ සිඟු වර්ධනයට හිතකර නොවන්නේ ඇයිදු යි හේතු දක්වන්න.

(ලක්ෂු 04 පි)

(iv) පුද් ගැටුම් නිමා විමෙන් පැපුව ශ්‍රී ලංකාව වෙත විවාත ව ඇති ආර්ථික වෘද්ධි අවස්ථා, පුරුණ වශයෙන් ප්‍රයෝගනයට ගැනීමේ ලාභය ගත යුතු ප්‍රධාන අනියෝග කවරේ ද?

(ලක්ෂු 04 පි)

*** ***

I කොටස

01. (ii)	02. (v)	03. (iv)	04. (i)	05. (v)
06. (iii)	07. (iii)	08. (ii)	09. (iv)	10. (iii)
11. (iii)	12. (iii)	13. (ii)	14. (iv)	15. (ii)
16. (ii)	17. (iv)	18. (iv)	19. (i)	20. (ii)

*** ***

II කොටස

"අ" උප කොටස

01. (i) ආර්ථික සම්පත් යනුවන් අදහස් වන්නේ, සැපයුම සීමා යහිත හෝ හිගකමක් සහිත හෝ නිෂ්පාදන සාධක වේ. මෙවා හිග සම්පත් වන බැවින්, ඒවා හාවිතයේ දී ආවස්ථික පිරිවැයක් හටගනී.
- (ii) ආර්ථික විද්‍යාවේ මුදල්, ප්‍රාග්ධනය ලෙස තොයුලකේ. ආර්ථික විද්‍යාවේ ප්‍රාග්ධනය යනු, මිනියා විසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද නිෂ්පාදන ආධාරකයන් ය. හාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනයට ඒවා සැපු ව ම දායක වේ. එහෙත් මුදල් යොදා ගනිමින් හාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කළ තොහැකි ය. එබැවින් මුදල් නිෂ්පාදන සාධකයක් ලෙස තොයුලකේ.
- ආර්ථික විද්‍යාවේ ප්‍රාග්ධනය මුදල වත්කමක් ලෙස ද, මුදල් මූල්‍ය වත්කමක් ලෙස ද සැලකේ.
- (iii) ප්‍රතිශ්යාපනය කළ හැකි සම්පත් යනු, හාවිතය නියා අහිමි වී තොයන, නැවත නැවතන් ප්‍රයෝගනයට ගත හැකි ප්‍රතිශ්යාපනය වන ස්වභාවික සම්පත් වේ. නිදුසුන් සාගරයේ මත්ස්‍ය සම්පත් සහ වන සම්පත් යනාදිය.
- ප්‍රතිශ්යාපනය කළ තොහැකි සම්පත්, යනු හාවිතය නියා අහිමි වී යන, ස්වභාව ධර්මය විසින් ප්‍රතිශ්යාපනය තොකෙරන ස්වභාවික සම්පත් වේ
- නිදුසුන් ලෙස :- බනිජ තෙල්, ගල් අගුරු, යපස්, ස්වභාවික ගැස් වැනි සම්පත්
- (iv) ව්‍යවසායකයාගේ ප්‍රධාන කාර්යයන් අතර,
- * හාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් හෝ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා, භූමිය, ගුම්ය, ප්‍රාග්ධනය වැනි සම්පත් සංයෝගනය කරමින් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සංවිධානය කරයි.
 - * ව්‍යාපාරික ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ මූලික තීරණ ගනී. මෙම තීරණ ව්‍යාපාරය පිළිබඳව එදිනෙදා ගනු ලබන තීරණ තොට, ව්‍යාපාරයේ මූලික ගමන් මග පිළිබඳව ගනු ලබන ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයන් ය. ව්‍යාපාරයක සාර්ථකත්වය රඳා පවතින්නේ මෙම තීරණයන් මත ය.
 - * ව්‍යවසායකයා ත්‍යාග හඳුන්වා දෙන්නෙක් ද වේ. අප්‍රති නිෂ්පාදන, අප්‍රති නිෂ්පාදන ක්‍රම, අප්‍රති ව්‍යාපාර සංවිධාන ක්‍රම වාණිජය පදනමකින් හඳුන්වාදෙනු ලැබේ.
 - * අව්‍යාහාම දරන්නෙකු ද වේ. වෙළෙඳපොලට ත්‍යාග නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීමේ දී එය සාර්ථක වේ ද තොවේ ද යන්න පිළිබඳව සහතිකයක් මහුව නැත. එය සාර්ථක ව්‍යවහාර්ත එහි ප්‍රතිලාභ හැකි විදිමට හැකි අතර, අසාර්ථක ව්‍යවහාර්ත අලාභවලට මුහුණ පැමුව සිදුවේ.
- (v) මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීමේ දී විධානගත ආර්ථිකයක් වෙළෙඳපොල ආර්ථිකයකින් වෙනස් වේ.
- (1) කුමක් නිෂ්පාදනය කරනු ලැබේ වේද?

විධානගත ආර්ථික ක්‍රම	වෙළෙඳපොල ආර්ථික ක්‍රම
<ul style="list-style-type: none"> • සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීම මධ්‍යම සැලපුම් අධිකාරිය විසින් නිකුත් කරනු ලබන නියෝග ඔස්සේ සිදුවේ. • සැලපුම් අධිකාරිය විසින් හාණ්ඩ හා සේවාවල මිල නියම කරනු ලබන අතර, මිල දී ගනුවන් විසින් පාලන මිල යටතේ සැපයුම් කොට ඇති ප්‍රමාණ ඉල්පුම් කරනු ලැබේ. 	<ul style="list-style-type: none"> • හාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කරනු ලබන්නේ ලාභය පදනම් කරගෙන වීම. • ලාභයක් ඉපැයිය හැකි හාණ්ඩ හා සේවා පමණක් නිෂ්පාදනය කෙරේ. • අලාභ සහිත හාණ්ඩ නිෂ්පාදනය තොකිරීම. • හාණ්ඩ හා සාධක වෙළෙඳපොලවලින් නිකුත් කෙරෙන සංයුත් මත මිල තීරණය වේ.

(2) කෙසේ නිෂ්පාදනය කරනු ලැබේ ද?

විධානගත අර්ථ ක්‍රමය	වෙළඳපොල අර්ථ ක්‍රමය
<ul style="list-style-type: none"> ▪ නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රම තීරණය කරනු ලැබේන්නේ සැලපුම් අධිකාරිය මගිනි. ▪ මෙහි දී ආර්ථිකය සතු විකල්ප නිෂ්පාදන ක්‍රම ශිල්ප කවරේ ද, පවත්නා නිෂ්පාදන සම්පත් කවරේ ද යන්න පිළිබඳව පරිපූර්ණ විස්තරයක් සපයා ගැනීමට සැලපුම් අධිකාරියට සිදුවේ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ නිෂ්පාදකයේ වඩාත් කාර්යක්ෂම නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රම (ආර්ථික වගයෙන්) හාවත් කරති. ▪ ආර්ථික වගයෙන් කාර්යක්ෂම ක්‍රම ශිල්ප කවරේ දැයි තීරණය වන්නේ පවතින තාක්ෂණය හා හාවත් කරනු ලබන සාධක මිල ගණන් මත ය. මෙලෙස කාර්යක්ෂම ශිල්ප ක්‍රම තෝරා ගැනීමට මිල යන්ත්‍රණය මග පෙන්වනු ලැබේ.

(3) කවුරුන් සඳහා තීපදවනු ලැබේ ද?

විධානගත අර්ථ ක්‍රමය	වෙළඳපොල අර්ථ ක්‍රමය
<ul style="list-style-type: none"> ▪ සාධක ආදායම් බෙදියාම මධ්‍යගතව තීරණය කෙරේ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ආදායම් බෙදියාම තීරණය වන්නේ සාධක වෙළඳපොල මිල ගණන් සහ සාධක සැපයුම් ප්‍රමාණ මත ය.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ වැටුප් මට්ටම් සහ හාණ්ඩ හා යේවාවල මිල ගණන් සැලපුම් අධිකාරිය විසින් තීරණය කරනු ලැබේ. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ සෑම සාධකයක ම මිල ඒවායේ ඉල්පුම හා සැපයුම මත තීරණය වේ.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ සෑම අයෙකුට ම මිල දී ගැනීමට හැකිවන සේ ඉතා අඩු මට්ටමක හාණ්ඩ මිල ගණන් නියම තිරිමට සැලපුම් අධිකාරිය කටයුතු කරයි. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ සාධක හිමියන් උපයන ආදායම ද ඒ අනුව තීරණය වනුයේ සාධක මිල මත ය.

02. (i) නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් තීරුමාණය කිරීම සඳහා පහත දුක්වෙන උපකළුපන පදනම් කරගති.

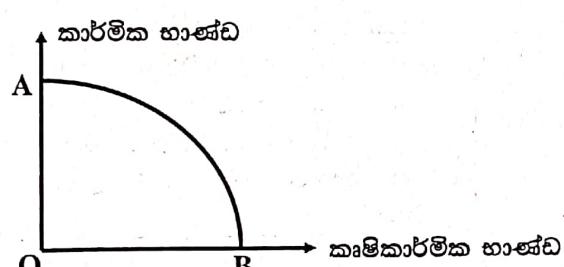
- ★ සම්පත් සම්භාරය නොවෙනයේව පවතී.
- ★ පවතින තාක්ෂණය හා ශිල්ප ක්‍රම යටතේ නිෂ්පාදනය සිදුවේ. තාක්ෂණය නොවෙනයේ වේ.
- ★ කාර්යක්ෂම ලෙස නිෂ්පාදනය සිදුවේ. එනම් පුරුණ නිෂ්පාදනයක් සහ පුරුණ සේවා නියුත්ක් තත්ත්වයක් පවතී.
- ★ හාණ්ඩ වර්ග දෙකක් පමණක් තීපදවන සරල ආර්ථික ක්‍රමයකි.

(ii) නිෂ්පාදන හැකියා වක්‍රය වමට විතැන්වීමට තැබූ දෙන සාධක වන්නේ,

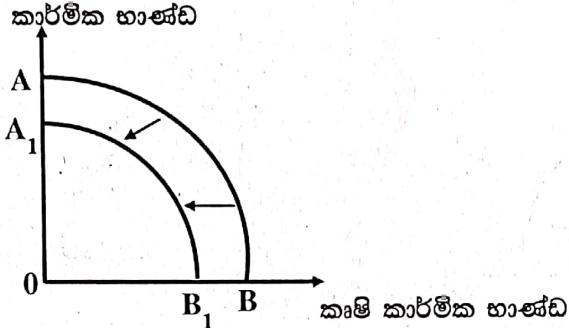
- ★ සම්පත් සම්භාරයේ අඩුවීමක් → • ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය අඩුවීම.
 - ගුම හමුදාවේ අඩුවීමක්.
 - ව්‍යවසායකත්ව තිපුණුතා අඩුවීමක්.
- ★ එලදායිතාවයෙහි පහළ වැටීමක් → • තාක්ෂණය පිරිහිමි.
 - මානව ප්‍රාග්ධනය පිරිහිමි.
 - කළමනාකරණ දුර්වලතා
 - ස්වභාවික උපදුව
 - යුද ගැටුම් උත්සන්න වීම.

(iii) වැඩිවන ආච්චරික පිරිවැය තත්ත්වයක් තීරුපණය

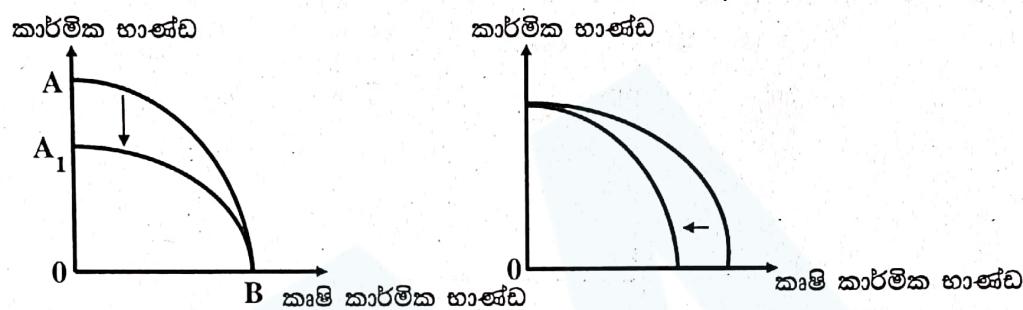
කෙරෙන්නේ මූලයට අවතල වූ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් මගිනි.

- (අ) පුහුණු ගුම්කයන් විගාල සංඛ්‍යාවක් වෙනත් රටවල් කරා සංක්‍රමණය වීම මගින් හැකියා මායිම් වතුය වමට විතැන් වේ.

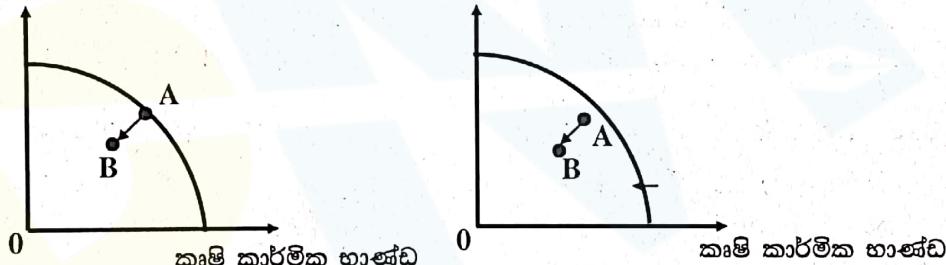

පුහුණු ගුම්කයින් විදේශ රටවලට සංක්‍රමණය වීම මගින් නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වතුයේ එක් අක්ෂයක් වුව ද වමට විතැන් වීමට හැකි ය. එය පහත රුප සටහන් මගින් දක්වේ.

- (ආ) ආර්ථික පසුබැයිමක් (ප්‍රතිගමනය) දක්වෙන්නේ නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වතුයෙහි ලක්ෂ්‍යයන් වම්පසින් දක්වීමෙනි.

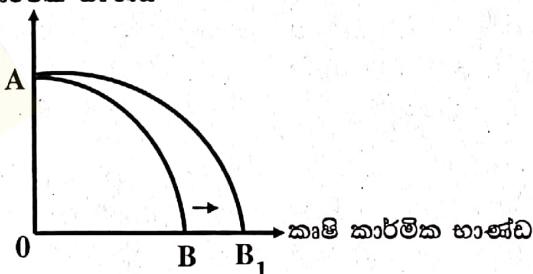
කාර්මික හාන්චි

- (ඉ) වඩා එලදායි පොහොර වර්ගයක් හඳුන්වාදීම.

මෙහි දී නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වතුය දකුණට විතැන් වන්නේ කාම් හාන්චි අංශයෙන් පමණි.

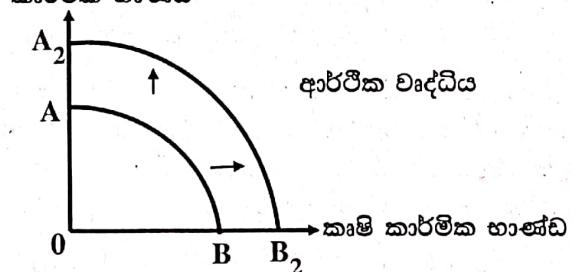
කාර්මික හාන්චි

- (ඊ) ආර්ථික වර්ධනය

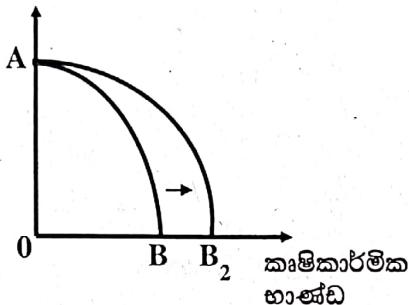
නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වතුය ආර්ථික වෘද්ධියේ දී අක්ෂ දෙකෙන් ම දකුණට විතැන් වේ.

කාර්මික හාන්චි

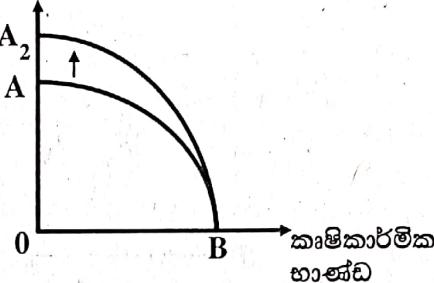

ආර්ථික වෘත්තීය දැක්වීමට එක් අක්ෂයක හැකියා මායිම දකුණුව විතැන් වීම ද ප්‍රමාණවත් වේ.

කාර්මික හාණ්ඩි

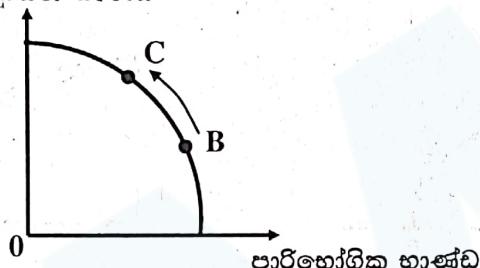

කාර්මික හාණ්ඩි

- (iv) පාරිභෝගික හාණ්ඩි නිෂ්පාදනය වෙතින් ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩි නිෂ්පාදනය කරා සම්පත් මාරුවීම හැකියා මායිම වනුයක ලක්ෂ්‍යයන් දෙක අතර මාරුවීමක් මගින් දැක්වීය හැකි ය.

ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩි

- ★ පාරිභෝගික හාණ්ඩි නිෂ්පාදනය වෙතින් ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩි නිෂ්පාදනය කරා සම්පත් නැවත බෙදා හැරීමක් සිදුවුවහොත්, ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන බාරිතාව ප්‍රසාරණය වී ආර්ථික වෘත්තීය ක්‍රියාවලියක් හටගනු ලැබේ.
- ★ වර්තමානයේ පරිභෝගික හාණ්ඩි නිෂ්පාදනයේ පහළ වැට්මක් හට ගනී.
- ★ නිෂ්පාදන බාරිතාව ප්‍රසාරණය වීම නිසා අනාගතයේ දී පරිභෝගික හාණ්ඩි නිෂ්පාදන හැකියාව ඉහළ තේ.

03. (i) වුවමනා සහ ඉල්ලුම යන සංකල්ප දෙක අතර පැහැදිලි වෙනසක් දක්නට ලැබේ.

වුවමනා යනු හාණ්ඩි හා සේවා පරිභෝගිකය කිරීම සඳහා මිනිසුන් තුළ හටගන්නා අසිමිත ආකාචාවන් හෙවත් කැමැත්ත ය. පුද්ගලයින් සතු සම්පත් හිග බැවින්, මවුන්ට සපුරා ගැනීමට ඉඩ ලැබෙන්නේ, මින් සිමිත වුවමනා ප්‍රමාණයක් පමණි.

ඉල්ලුම පිළිබඳ කරන්නේ පුද්ගලයින් විසින් සපුරා ගනු ලබන වුවමනාවන් ය. ඉල්ලුම යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ, යම් දෙන ලද අවස්ථාවක කිහිපයම් මිලක් යටතේ මිල දී ගැනීමට සැලසුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයයි. මේ අනුව ඉල්ලුමේ කරුණු 3 ක් අන්තර්ගත වේ.

- හාණ්ඩියන් පරිභෝගිකය කිරීමට ඇති කැමැත්ත / ආකාචාව
- හාණ්ඩිය මිල දී ගැනීමට ඇති හැකියාව
- හාණ්ඩි මිල දී ගැනීමට සැලසුම් කිරීම යන කරුණු 3 වේ.

එවිට එය සංශ්‍ය ඉල්ලුමක් ලෙස හැදින්වේ.

- (ii) ඉල්ලුම නීතිය යනු :- ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපාන අනිකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබිය දී යම් දෙන ලද අවස්ථාවක මිල හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අතර ඇති ප්‍රතිලෝෂම සම්බන්ධතාවයි. මෙම ප්‍රතිලෝෂම සම්බන්ධතාව සාධක දෙකක් මත පදනම් වේ.

- මිල වෙනසක්වීමක ආදායම් ප්‍රතිවිපාකය
- මිල වෙනසක්වීමක ආදේශන ප්‍රතිවිපාකය

අදායම් ප්‍රතිවිපාකය පෙන්වුම කරන්නේ, හාණ්ඩියේ මිල වෙනසක්වීමක් නිසා හටගන්නා මූර්ත ආදායම වෙනසක්වීම මත, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වෙනසක්වන ආකාරයයි. අනිකුත් සාධක නොවෙනසක්ව තිබිය දී සලකා බලන හාණ්ඩියේ මිල ඉහළ ගිය විට, පාරිභෝගිකයාගේ මූර්ත ආදායම අඩු වන බැවින්, එම හාණ්ඩියට ඇති ඉල්ලුම අඩු කරනු ලබන්නේ, සලකා බලන හාණ්ඩිය සාමාන්‍ය හාණ්ඩියක් වේ නම් ය.

එලලය ම අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී සලකා බලන හාන්චියේ මිල අඩුවුවහොත්, මූර්ත ආදායමේ වැඩිවීමක් සිදුවේ. මෙහි දී සලකා බලන හාන්චිය සාමාන්‍ය හාන්චියක් වේ නම් එම හාන්චිය සඳහා ඇති ඉල්ප්‍රම ද ඉහළ යනු ඇත. මේ අනුව ආදායම් ප්‍රතිචිජ්‍යාකය ඉල්ප්‍රම නීතිය තහවුරු කරයි.

ආදේශන ප්‍රතිචිජ්‍යාකය පෙන්නුම් කරන්නේ, සාපේක්ෂ මිල වෙනස්වීම තිසා ඉල්ප්‍රම කරනු ලබන ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස්වීමයි. ඉල්ප්‍රම කෙරෙහි බලපාන අනිකුත් සාධක නොවෙනස්ව තිබිය දී, සලකා බලන හාන්චියේ මිල පමණක් වැඩිවුවහොත්, සාපේක්ෂ මිල ඉහළයාමක් සිදුවේ. එවිට සාපේක්ෂ මිල වැඩි හාන්චියට ඇති ඉල්ප්‍රම අඩුකොට, සාපේක්ෂව මිල අඩු හාන්චි මිල දී ගනී.

එලලය ම අනිකුත් සාධක නොවෙනස්ව තිබිය දී සලකා බලන හාන්චියේ මිල පහළ වැටුණහොත්, සාපේක්ෂව එම හාන්චිය උරහ වේ. එබැවින් සාපේක්ෂව මිල අඩු හාන්චිය, වැඩිපුර මිල දී ගනී. මේ අනුව ආදේශන ප්‍රතිචිජ්‍යාකය ඉල්ප්‍රම නායායෙන් දක්වෙන මිල හා ඉල්ප්‍රම අතර ඇති ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාව තහවුරු කරයි.

(iii) ඉල්ප්‍රමේ මිල නමුත්තාව තීරණය කෙරෙන සාධක අතර,

- ආදේශන හාන්චියන්හි පුලුලතාව
- පාරිභෝගික ආදායමෙන් හාන්චිය සඳහා වැය කෙරෙන ප්‍රතිඵලය
- සලකා බලන හාන්චිය පුද්ගල්පාභෝගි හාන්චියක් ද නැතහොත් අත්‍යවශ්‍ය හාන්චියක් ද යන්න
- මිල වෙනස් වූ පසු ගත වී ඇති කාලය
- හාන්චිය තීරණවනය කෙරෙන ආකාරය
- හාන්චියෙන් ලැබෙන ප්‍රයෝගන සංඛ්‍යාව

(iv)

ඉල්ප්‍රම තුළය :-	$Qd = 260 - 3p$
සැපැයුම් තුළය :-	$Qs = -140 + 2p$
සමතුලිත මිල :-	$Qd = Qs$
	$260 - 3p = -140 + 2p$
	$260 + 140 = 2p + 5p$
	$400 = 5p$
	$p = \frac{400}{5} = 80/-$

සමතුලිත ප්‍රමාණය
 $Qd = 260 - 3p$
 $Qd = 260 - 3(80)$
 $Qd = 260 - 240$
 $= \underline{\underline{20}}$

සමතුලිත මිල රු. 80 ප්‍රමාණය 20

මෙම හාන්චිය සඳහා පාරිභෝගිකයා ගෙවීමට පුදානම් මිල = $Qd = 260 - 3p$
 $3p = 260 - Qd$

බද්ධව පෙර පාරිභෝගික අතිරික්තය : රු. 5/-.

පාරිභෝගිකයා ගෙවීමට පුදානම් මිල	=	86.67
සමතුලිත මිල	=	80
\therefore පාරිභෝගික අතිරික්තය	=	$\frac{(86.67 - 80)}{2} \times 20$
	=	<u>රු. 66.67</u>

මෙම හාන්චිය සඳහා රු. 5/- බද්ධක් අය කළ පසු ඉල්ප්‍රම සහ සැපැයුම් සම්කරණ පහත දක්වේ.

පාරිභෝගිකයාගේ මිල : $Qd = 260 - 3Pb$ ($Pb =$ පාරිභෝගික මිල $Ps =$ සැපැයුම් මිල)

සැපැයුම්කරුගේ මිල : $Qs = -140 + 2Ps$

$Pb = Ps + T$

$T =$ බද්ධ ප්‍රමාණය

$Ps = Pb - T$

බද්ධ පසු සමතුලිත මිල

$Qd = Qs$

$260 + 3Pb = -140 + 2(Pb - 5)$

$260 + 3Pb = -140 + 2Pb - 10$

$$\begin{aligned}
 260 + 140 + 10 &= 2Pb + 3Pb \\
 410 &= 5Pb \\
 Pb &= \frac{410}{5} \\
 Pb &= \underline{\underline{82}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 260 + 3Pb & \\
 Qd &= 260 + 3(82) \\
 Qd &= 260 - 246 \\
 Qd &= \underline{\underline{14}}
 \end{aligned}$$

බද්ධව පසු පාරිභෝගිකයා ගෙවන මිල රු. 82=

$$\begin{aligned}
 \text{බද්ධව පසු සමතුලිත ප්‍රමාණය : } & \underline{\underline{14}} \\
 \text{බද්ධව පසු පාරිභෝගික අතිරික්තය : } & \frac{(86.67 - 82.00) \times 14}{2}
 \end{aligned}$$

$$= \underline{\underline{32.62}}$$

$$\text{බද්ධව පෙර පාරිභෝගික අතිරික්තය } \quad \text{රුපි. } 66.67$$

$$\text{බද්ධව පසු, පාරිභෝගික අතිරික්තය } \quad \text{රුපි. } 32.62$$

$$\begin{aligned}
 \therefore \text{ පාරිභෝගික අතිරික්තයේ වෙනස්වීම් : } & \text{ රුපි. } 66.67 - 32.62 \\
 & = \underline{\underline{34.04}}
 \end{aligned}$$

මෙම ප්‍රශ්නයට විකල්ප පිළිතුරක් ලෙස, ප්‍රස්ථාර ඇද පිළිතුරු සැපයීය හැකි ය.

$$Qd = 260 - 3p$$

$Qs = -140 + 2p$ මෙම සම්කරණවලට අදාළ ඉල්ලම් හා සැපයුම් වතු ඇදීමට ලක්ෂයන් දෙකක් ලබා ගත යුතුයි. ඒ අනුව,

මිල	ඉල්ලම් ප්‍රමාණය	සැපයුම් ප්‍රමාණය
0	260	-140
40	140	-60
80	20	20

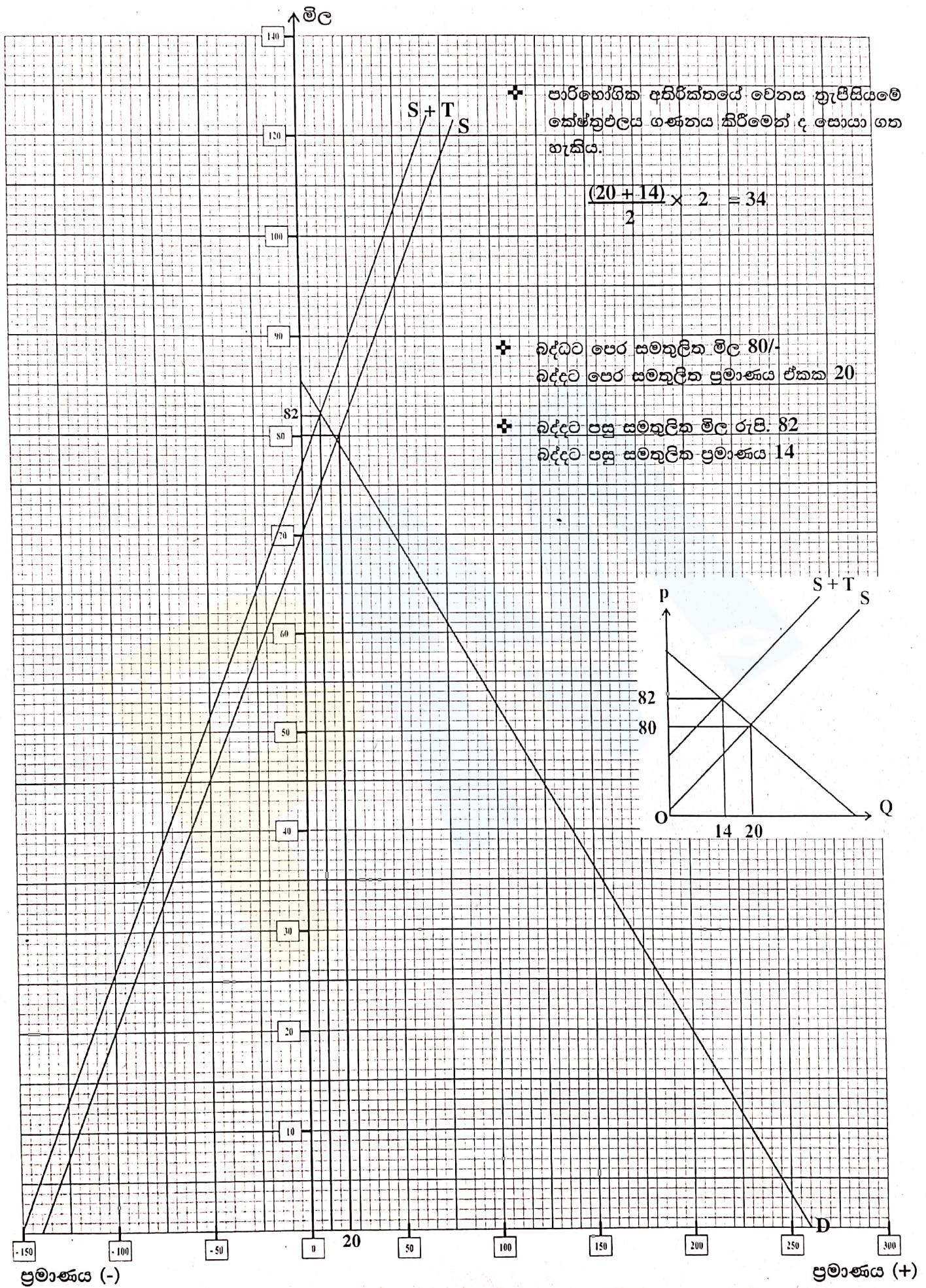
බද්ධව පසු සැපයුම් ලේඛනය

මිල	සැපයුම් ප්‍රමාණය
$40 + 5 = 45$	-60
$80 + 5 = 85$	20
$0 + 5 = 5$	-140

$$\begin{aligned}
 \text{බද්ධව පෙර පාරිභෝගික අතිරික්තය} & = (86.67 - 80) \times \frac{20}{2} \\
 & = \underline{\underline{66.67}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{බද්ධව පසු පාරිභෝගික අතිරික්තය} & = (86.67 - 82) \times \frac{20}{2} \\
 & = \underline{\underline{32.62}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \therefore \text{ පාරිභෝගික අතිරික්තයේ වෙනස්වීම් } & = \text{රුපි. } 66.67 - 32.62 \\
 & = \underline{\underline{34}}
 \end{aligned}$$

04. (i) නිෂ්පාදක අතිරික්තය සහ ආර්ථික ලාභය අතර වෙනස

- * නිෂ්පාදක අතිරික්තය යනු භාණ්ඩයේ වෙළඳපොල මිලත්, අවම සැපයුම් මිල හෙවත් ආන්තික පිරිවැයන් අතර ඇති වෙනසයි. වෙළඳපොල සමතුලිත තත්ත්වයක දී මූල් නිෂ්පාදන අතිරික්තයේ ප්‍රමාණය, මූල් අයහාරයෙන් මූල් විවලා පිරිවැය අඩු කළ විට ලබාගත හැකි ය.
- * ආර්ථික ලාභය යනු මූල් අයහාරයන්, මූල් පිරිවැයන් අතර ඇති වෙනස වේ. මෙහි දී මූල් පිරිවැය තුළ මූල් ස්ථාවර පිරිවැය සහ මූල් විවලා පිරිවැය යන සංරචක දෙක ම ඇතුළත් වේ.
 - $TR - TC = \text{ආර්ථික ලාභය}$
 - $TC = TFC + TVC$
- * එබැවින් නිෂ්පාදන අතිරික්තය සහ ආර්ථික ලාභය අතර වෙනස වනුයේ මූල් ස්ථාවර පිරිවැයේ ප්‍රමාණයයි.
- * නිෂ්පාදන අතිරික්තය ගණනය කිරීමේ දී මූල් ස්ථාවර පිරිවැය සැලකිල්ලට තොගැනෙන අතර, ආර්ථික ලාභය ගණනය කිරීමේ දී මූල් ස්ථාවර පිරිවැය ද සැලකිල්ලට ගැනේ.

(ii) හිතවන එල සහ අඩුවන පරිමාණුකුල එල අතර වෙනස

- * හිතවන එලදාව

කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී ස්ථාවර යෙදවුමක් සමග මිශ්‍ර කරමින් විවලා යෙදවුම් වැඩි වැඩියෙන් භාවිත කරන විට, විවලා යෙදවුමහි ආන්තික නිෂ්පාදනය සහ සාමාන්‍ය නිෂ්පාදනය යන දෙක ම එක්තරා අවස්ථාවකට පසු අඩුවීමට පවත් ගැනීම හිතවන එලදාව යනුවෙන් අදහස් කෙරේ.

- * අඩුවන පරිමාණුකුල එල

දිගුකාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී සියලු ම යෙදවුම කිසියම් ප්‍රතිශතයකින් වැඩි කරනු ලැබූ විට, සාධක අනුපාතය තොවෙනස්ව පවති නම්, යෙදවුම් වැඩිකළ ප්‍රතිශතයට වඩා අඩු වෙශයකින් නිමැවුම වැඩිවන විට, එය අඩුවන පරිමාණුකුල එල තත්ත්වයක් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

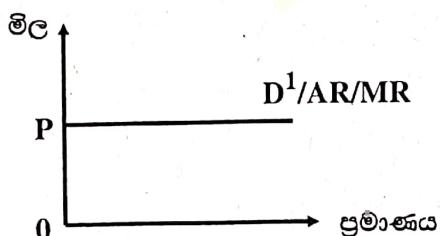
(iii) ස්වභාවික ඒකාධිකාරය :-

කිසියම් කරමාන්තයක් තුළ සිටින නිෂ්පාදන ආයතනයකට, නිෂ්පාදන ආයතන දෙකක් හෝ වැඩි සංඛ්‍යාවක් සපයනු ලබන මිලට වඩා අඩු මිලකට මූල් වෙළඳපොල ම අවශ්‍ය කරන සැපයුම් ලබාදිය හැකිනම්, එම ආයතනය ස්වභාවික ඒකාධිකාරයක් බවට පත්වේ.

මෙම ආයතනය වැඩිවන පරිමාණුකුල එල හිමිකර ගැනීම නිසා, නිෂ්පාදනය වැඩි කරන් ම දිගුකාලීන සාමාන්‍ය පිරිවැය පහළ වැට්ටේ. එබැවින් තරගකාරී ආයතනවලට මෙම වෙළඳපොලෙහි රඳී සිටීමට අපහසු වේ. ස්වභාවික ලෙසට ම ඒකාධිකාරී තත්ත්වයට නැඹුරු වේ.

(iv) පුරුණ තරගකාරී කරමාන්තයක් තුළ නිෂ්පාදන ආයතනයක් සැම විට ම මිල ගනුවක් (Price taker) ලෙස සැලකේ.

එනම් කිසියම් නිෂ්පාදන ආයතනයකට වෙළඳපොල මිල කෙරෙහි බලපෑමක් කළ තොගැකි වේ නම්, සහ පවත්නා මිලට ම එම ආයතනයන් අලෙවි කරන්නේ නම්, මිල ගනුවක් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

පුරුණ තරගකාරී වෙළඳපොලක සිටින නිෂ්පාදන ආයතන හැසිරෙනුයේ ඒ අන්දමින් මිල ගනුවක් ලෙසට ය.

එක් ආයතනයක් නිපදවන්නේ මූල් වෙළඳපොල තුළ අලෙවි කෙරෙන සමඟාතිය භාණ්ඩ ප්‍රමාණයෙන් ඉතා තොගැනු ප්‍රතිශතයක් වන බැවින්, එම ආයතනයට වෙළඳපොල මිල කෙරෙහි බලපෑමට ගක්තියක් තොගැනු ඇති නිෂ්පාදන ආයතනයක් නිෂ්පාදන ආයතනවලට වෙනස් වෙනස් මිල ගණන් අය කළ තොගැනු වේ.

(v) දී ඇති රුප සටහනට අනුව මෙම ප්‍රයාගට පිළිබඳ සපයා ඇත.

$$\begin{aligned}
 (\text{අ}) \quad \text{වෙළඳපොල මිල ඒකකයක් රුප. 40/- ක් වේ නම්, \text{කෙටි කාලයේ දී ලාභ උපරිම කරන ප්‍රමාණය ඒකක } 15 \text{ කි.} \\
 (\text{ආ}) \quad \text{මිල } \text{රුප. } 40 \text{ ක } \text{දී මුළු අයහාරය} & = 40 \times 15 = 600 \\
 \text{ඒකක } 15 \text{ ක් සඳහා දරන මුළු පිරිවැය} & = 65 \times 15 = 975 \\
 \therefore \text{ ආයතනය උපයන අලාභය} & = 975 - 600 \\
 \text{අලාභය } \text{රුපියල් & = \underline{\underline{375}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 (\text{ඉ}) \quad \text{ආයතනයෙහි මුළු ස්ථාවර පිරිවැය} & = \text{මුළු පිරිවැය} - \text{මුළු විව්ලාස පිරිවැය} \\
 \text{TFC} & = \text{TC} - \text{TVC} \\
 \text{නිමැවුම ඒකක } 10 \text{ ක } \text{දී මුළු පිරිවැය} & = 85 \times 10 = 850 \\
 \text{නිමැවුම ඒකක } 10 \text{ ක } \text{දී මුළු විව්ලාස පිරිවැය} & = 30 \times 10 = 300 \\
 \therefore \text{ මුළු ස්ථාවර පිරිවැය} & = 850 - 300 \\
 & = \underline{\underline{550}}
 \end{aligned}$$

"ආ" උප කොටස

05. (i) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට එක් එක් සිද්ධීන් නිසා සිදුවන බලපෑම :-

- (අ) නිෂ්පාදන ආයතන තොග අඩුකර ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම - දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පහළ වැවේ.
- (ආ) ඔබ විසින් පාවිච්චී කළ පාපැදිය මිතුරුවුට අලෙවි කිරීම - දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය නොවෙනස්ව පවතී.
(නැවත අලෙවි කළ මුදල ගිණුම්වලට ඇතුළත් නොවේ.)
- (ඇ) අලුත් නිවසක් ඉදිකිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් ඉඩමෙක් මිල දී ගැනීම - දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය නොවෙනස්ව පවතී. (ඉඩමෙහි මුදල වට්නාකම ගිණුම් තුළ අන්තර්ගත වී ඇත.)
- (ඇ) විශ්‍රාමික සේවකයෙකු වෙත ලැබෙන විශ්‍රාමික දීමනාව ඉහළ යාම - දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය නොවෙනස්ව පවතී. විශ්‍රාම වැටුප් සංක්‍රාම දීමනාවකි. එය ගිණුම් තුළ ඇතුළත් නොවේ.

(ii) දළ අයෝජනය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය ලෙස සැලකේ.

- දළ ආයෝජනය ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට බෙදේ.
- (අ) ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය
 - යන්තු සූත්‍ර, උපකරණ සහ මෙවලම්
 - ඉදිකිරීම්
- (ආ) තොග වෙනස්වීම්

(iii) ජාතික ආදායම සහ පෙළුද්ගලික ආදායම අතර වෙනස

- ජාතික ආදායම :- අදාළ ආර්ථිකය තුළ සියලු ම තොට්ටාසිකයින් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට දායකවීමෙන් උපයා ගනු ලබන මුළු සාධක ආදායම්වල එකතුව ජාතික ආදායම ලෙස හැඳින්වේ.
- පෙළුද්ගලික ආදායම :- පෙළුද්ගලික ආදායම යනු කුටුම්හ ආදායමයි. එනම් කුටුම්හ වෙත ලැබුණු මුළු ආදායම්වල එකතුව වේ. කුටුම්හ විසින් උපයනු ලබන ආදායම්, එම ප්‍රමාණයෙන් ම කුටුම්හ වෙත ආපසු නොලැබීමට පිළිවන්. නිදුසුනක් ලෙස සමාගම්වල නොබැඳු ලාභ සහ සමාගම් ලාභ බදු කුටුම්හ වෙත නොලැබේ.
- අනෙක් අතට කුටුම්හ විසින් නොඉපැයු ආදායම් කුටුම්හ වෙත ලැබීමට ද හැකි ය. නිදුසුනක් ලෙස විශ්‍රාම වැටුප්, සමාජ ආරක්ෂණ ගෙවීම්, සූඛ්‍යාධන ලැබීම් වැනි යංක්‍රාම ලැබීම් නොඉපැයු ආදායම් වේ.

ජාතික ආදායමට ඉහත සඳහන් ගැලුපිළි කිරීමෙන් කුටුම්හ ආදායම ලබාගත හැකි වේ.

නිදුසුන	-	ජාතික ආදායම	XX
		එකතු කළ යංක්‍රාම ආදායම	<u>XX</u>
			XXX

අඩුකළා	-	කුටුම්හ වෙතට ගලා නොයන ආදායම	XX
		කුටුම්හ ආදායම	<u>XXXX</u>

$$\begin{aligned}
 \text{(iv) ජාතික ආදායම} \quad Y &= C + I + G + (X - M) \\
 \text{දේශීය වියදම} \quad E &= C + I + G \\
 Y - E &= X - M \quad (\text{වෙළඳ ගේෂය})
 \end{aligned}$$

ආදායමට වඩා මුළු වියදම වැඩි වුවහොත්, වෙළඳ ගේෂය හිගයක් වනු ඇත.

$$Y < E = -(X - M) \text{ වෙළඳ ගේෂය හිගයකි.}$$

වෙළඳ ගේෂය දැක්වෙනුයේ අපනයන හාන්චි හා ආනයන හාන්චි අතර සාරු වටිනාකමක් දැක්වීමෙනි.

$$\begin{aligned}
 \text{(v). (අ) ගුද්ධ දේශීය ආදායම} : &= \text{සියලු ම සාධක ආදායම්වල එකතුව} \\
 \text{වැමුප් හා වෙනත සහ වෙනත් ගුම ආදායම්} &= 550 \\
 \text{ගොවීන්ගේ ආදායම} &= 20 \\
 \text{පොලිය සහ වෙනත් ආයෝජන ආදායම්} &= 90 \\
 \text{ගොවීපොල සහ සමාගමික තොවන ආදායම්} &= 70 \\
 \text{සමාගමික ලාභ} &= 80 \\
 \text{ගුද්ධ දේශීය ආදායම} &= \underline{\underline{810}}
 \end{aligned}$$

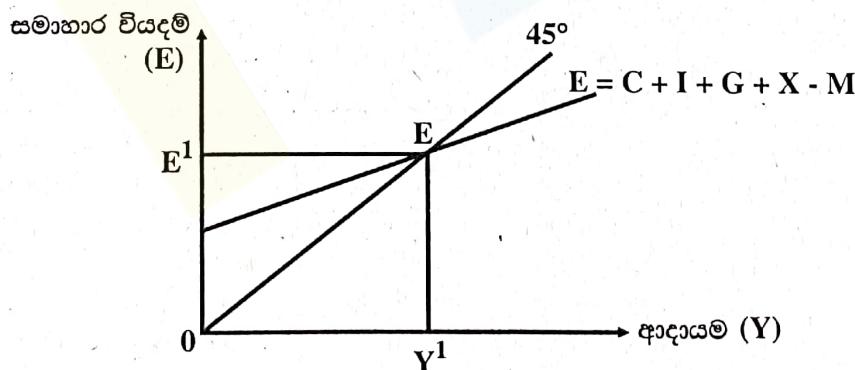
$$\begin{aligned}
 \text{(ආ) වෙළඳපොල මිල යටතේ දැන දේශීය නිෂ්පාදනය} &= \text{ගුද්ධ දේශීය ආදායම + ක්ෂයවීම් + ගුද්ධ වනු බදු} \\
 \text{ගුද්ධ දේශීය ආදායම} &= 810 \\
 \text{ක්ෂය වෙන් කිරීම්} &= 60 \\
 \text{ගුද්ධ වනු බදු} &= 90 \\
 \text{(වනු බදු 120 - සහනාධාර 30)} & \\
 \text{වෙළඳ මිලට දැන දේශීය නිෂ්පාදනය} &= \underline{\underline{810}}
 \end{aligned}$$

06. (i) විවාත ආර්ථිකයක සමතුලිතය තීරණය වන ආකාරය දෙවිධියකට ප්‍රකාශ කළ හැකි ය.

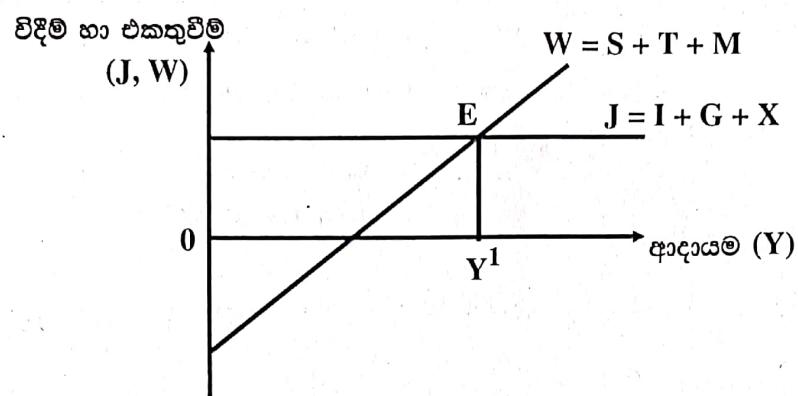
i. සමාභාර වියදම් ප්‍රවේශය

ii. විදීම් සහ එකතුවීම් ප්‍රවේශය

දැන දේශීය නිෂ්පාදනයේ සමතුලිතය, සමාභාර වියදම් ප්‍රවේශය අනුව තීරණය වීමේ දී පහත දැක්වෙන පරිදි ප්‍රස්ථාරයෙන් දැක්විය හැකි ය. එනම් 45° රේඛාව සමාභාර වියදම් රේඛාව තේදනය වන ස්ථානයේ දී සමතුලිතය තීරණය වේ.

දැන දේශීය නිෂ්පාදනයේ සමතුලිතය එකතුවීම් සහ කාන්දුවීම් යටතේ ද දැක්වීමට හැකි ය. එනම් (W) සහ (J) තේදනය වන ස්ථානයේ දී සමතුලිතය තීරණයවේ.

(ii) (අ) සමාඟන පරිහේතන ක්‍රිතය : $C = 200 + \frac{2}{3} Y$ නම්,

සමාඟන ඉතුරුම් ක්‍රිතය : $S = -200 + \frac{1}{3} Y$ වේ.

(ආ) ඉතුරුම් ගුණය වන අංදායම මට්ටම : රුපී. මිලි. 600

$$\begin{aligned} S &= 0 \\ -200 + \frac{1}{3} Y &= 0 \\ \frac{1}{3} Y &= 200 \\ Y &= 200 \times \frac{3}{1} \\ Y &= \underline{\underline{600}} \end{aligned}$$

(iii) රාජ්‍ය මෙළ දී ගැනීම (G) : රුපී. මිලි. 950

$$\begin{aligned} T &= Y - Y^d \\ T &= 5200 - 4400 \\ \therefore \text{බදු} &= 800 \\ G - T &= 150 \\ G - 800 &= 150 \\ \therefore G &= 800 + 150 \\ G &= \underline{\underline{950}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} Y &= 5200 \\ Y^d &= 4400 \\ C &= 4100 \\ G - T &= 150 \\ X - M &= -110 \end{aligned}$$

ආයෝතන මට්ටම (I) රුපී. මිලි. 260

$$\begin{aligned} Y &= C + I + G + (X - M) \\ 5200 &= 4100 + I + 950 + (-110) \\ I &= 5200 - 4940 \\ I &= \underline{\underline{260}} \end{aligned}$$

07. (i) වෙළඳපොල අසාර්ථක වීම සඳහා බලපාන සාධක අතර,

★ සම්පත් බෙදියාමේ අකාර්යක්ෂමතාවය

- පෙළු හාණ්ඩ තොපුපැයිම.
- සූජ සාධක හාණ්ඩ (සූජුණ හාණ්ඩ) ප්‍රමාණවත් තොවීම.
- වෙළඳපොල බලය
- සාධක අසංව්‍යතාව
- බංහිරතා පැවතීම.
- අවගුණ හාණ්ඩ සැපයීම.
- ඇපුරුණ කොරතුරු පැවතීම.
- වෙළඳපොලවල් තොමැති වීම.

★ අසමානතාව

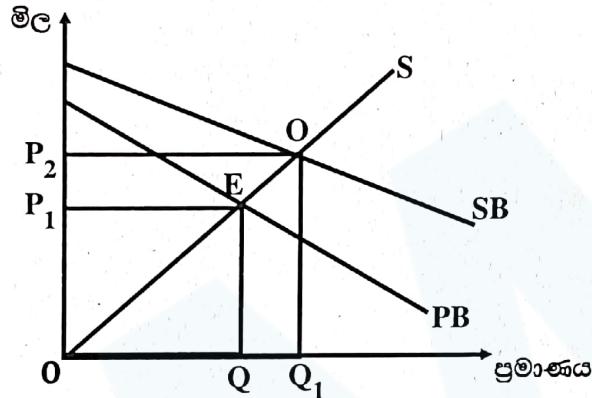
- සම්පත් බෙදියාම අසාධාරණය ලෙස සිදුවීම.
- ආදායම ව්‍යාප්ති විෂමතා

(ii) ආන්තික පොදුගලික පිරිවැය, ආන්තික සමාජ පිරිවැය අතර වෙනස වන්නේ,

- ★ යමිකීසි හාණ්ඩියකින් අතිරේක ඒකකයක් නිපදවනු ලබන විට, නිෂ්පාදකයා විසින් දරන පිරිවැය ආන්තික පොදුගලික පිරිවැය ලෙස දැක්වේ.
- ★ ආන්තික සමාජ පිරිවැය යනු යමිකීසි හාණ්ඩියකින් අතිරේක ඒකකයක් නිපදවනු ලබන විට, මුළු සමාජය ම දරනු ලබන පිරිවැය වේ. මුළු සමාජය මූහුණදෙන පිරිවැය තුළ, නිෂ්පාදන පිරිවැය සහ සෙසු ජනතාව මූහුණදෙන පිරිවැය අන්තර්ගත වේ.

ආන්තික පොදුගලික පිරිවැය සහ ආන්තික බාහිර පිරිවැය යන සර්වක දෙකෙහි එකතුවෙන් සමාජ පිරිවැය සමන්වීත වේ.

(iii) ධන බාහිරතා පවතින පාරිභෝගික හාණ්ඩියක් සඳහා සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීම දැක්වෙන රුප සටහන පහත දැක්වේ.

නිදහස් වෙළඳපොල සමතුලිතය මගින් නිෂ්පාදන මට්ටම Q වේ. සමාජයේ වශයෙන් ප්‍රශ්නය නිමැවුම් මට්ටම Q_1 වේ. මෙහි දී වෙළඳපොල නිමැවුම මට්ටමට වඩා සමාජයේ වශයෙන් ප්‍රශ්නය නිමැවුම් මට්ටම ඉහළ අයයක් ගතී.

(iv) (අ) පරිභෝෂනයේ තරගකාරීන්වයක් නොමැති මුවත් පරිභෝෂනය වැළැක්විය හැකි හා සේවා :-
කොතුකාගාර, පිහිනුම් කට්ටක, උද්‍යාන, පුස්තකාල, සංගීත සංදර්ජන, ක්‍රිඩාගාර, අධිවේශී මාර්ග

(ආ) පරිභෝෂනය වැළැක්විය නොහැකි, පරිභෝෂනයේ තරගකාරීන්වයක් පවතින හාණ්ඩි හා සේවා :-
වනාන්තර, මත්ස්‍ය සම්පත්, පොදු තණ බිම්, භුගත ජල සම්පත් වැනි පොදු සම්පත්

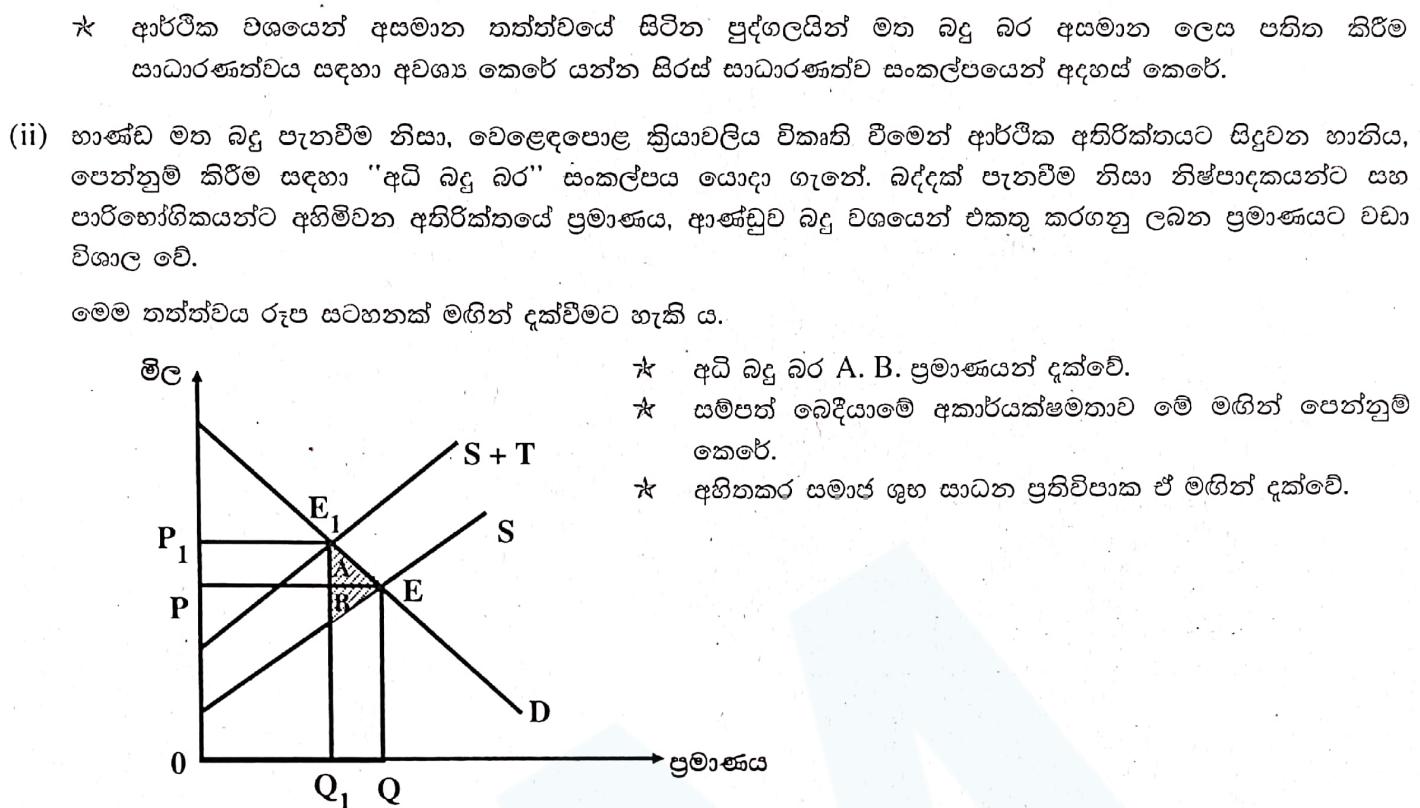
(ඉ) පරිභෝෂනයේ තරගකාරීන්වයක් නොමැති හා පරිභෝෂනය වැළැක්විය නොහැකි හාණ්ඩි හෝ සේවා :-
ජාතික ආරක්ෂාව, විශිෂ්ට ආලේකකරණය, වර්ණ සංඛ්‍යා, ඕස්ස්න් ස්ථිරය, ලෝක සාමය, මූල්‍ය පද්ධතියේ
ස්ථායිතාව වැනි පොදු හාණ්ඩි

(v) "ආණ්ඩුව අසාර්ථක වීම" (රාජ්‍ය අසාර්ථක වීම) කෙරෙහි බලපාන සාධක :-

- දේශපාලන ස්වර්ථය (Political Self interest)
- දේශපාලනීකරණය
- දුෂ්චාරණය
- නියාමනය
- තීරණ ගැනීමේ ප්‍රමාදයන්
- අපුරුණ තොරතුරු මත ප්‍රතිපත්ති තීරණ කරා එළැඳීම්.
- පරිපාලන වියදම් ඉහළ යාම.
- ආණ්ඩුවේ ප්‍රතිපත්තිවල අවිදුර දාශ්දීකන්වය
- නිලධාරී වාදය
- සානුබල කෙරෙහි අනිතකර බලපෑම
- දාඩිතාවන් (Riglition)

08. (i) බඳු පැනවීමේ 'තිරස් සාධාරණත්වය' සහ 'සිරස් සාධාරණත්වය' අතර වෙනස :-

- ★ බඳු අය කිරීමේ දී සමාන ආර්ථික තත්ත්වයක සිටින පුද්ගලයන් මත සමාන බඳු බරක් ඇති කිරීමෙන් සාධාරණත්වයක් ඇති වේ. සමාන අයට සමානව යැලකීමේ මෙම මූලධර්මය තිරස් සාධාරණත්වය යනුවෙන් භැඳින්වේ.

(iii) ශ්‍රී ලංකාවේ බදු නොවන අයහාර මූලාශ්‍ර අතර,

* දේපාල ආදායම් * පොලී ආදායම් * ගාස්තු හා අයකිරීම්	* මහා බැංකුවේ ලාභ * රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ගේ ලාභ * විශ්වාස්‍ය ආදායම්

(iv) ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම රජයේ වර්තන වියදමේ ප්‍රධාන සංරචක වර්ග තුනක් දක්නට ඇත. එනම්,

- * භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වර්තන වියදම
- * පොලී ගෙවීම්
- * වර්තන සංත්‍රාම සහ සහනාධාර යනුවෙනි.

(v) විසර්ජන පනත සහ අනුරු සම්මත ගිණුම අතර වෙනස :-

* විසර්ජන පනත :-

අහිනව මූදල් වර්ෂය සඳහා ආණ්ඩුව විසින් සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන වියදම්, බදු අය කිරීම් සහ ණය ගැනීම් සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට, ඉදිරිපත් කෙරෙන ලේඛනය විසර්ජන කෙටුම්පත ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. ඒ සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය ලැබේ පනතක් බවට පත් වූ විට එය විසර්ජන පනත ලෙස හැදින්වේ.

* අනුරු සම්මත ගිණුම :-

යමිකිසි සුවිශ්‍ය කරුණක් නිසා, අහිනව මූදල් වර්ෂය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට අපේක්ෂිත විසර්ජන කෙටුම්පත ඉදිරිපත් කිරීමට හැකියාවක් නොමැති අවස්ථාවල දී, විසර්ජන කෙටුම්පතක් ඉදිරිපත් කෙරෙන තෙක් කෙටි කාලයකට එනම් මාස තුනකට හෝ හතරකට ආණ්ඩුවේ වියදම් සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ඒකාබද්ධ අරමුදලන් ලබා ගැනීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට ඉදිරිපත් කරනු ලබන ලේඛනය අනුරු සම්මත ගිණුම ලෙස හැදින්වේ.

I කොටස

01. (iv)	02. (iv)	03. (v)	04. (iii)	05. (iv)
06. (iv)	07. (iv)	08. (i)	09. (i)	10. (v)
11. (iii)	12. (ii)	13. (ii)	14. (ii)	15. (v)
16. (ii)	17. (iii)	18. (v)	19. (iii)	20. (iv)

*** ***

II කොටස

"අ" උපකොටස

01.	(i) මුදල දැනීය නිෂ්පාදනය	=	3 000
	සාමාන්‍ය මිල මට්ටම	=	රු. 4
	මුදල තොගය	=	1 500

∴ සංසරණ ප්‍රවේගය ::

$$MV = PT$$

$$V = \frac{PT}{M}$$

$$\text{සංසරණ ප්‍රවේගය } (V) = \frac{3 000 \times 4}{1 500} \\ = \underline{\underline{8}}$$

(ii) විනිමය සම්කරණය : $MV = PT$

මුදල ප්‍රමාණයේ වර්ධනයන්, උද්ධමනයන් අතර සම්පූර්ණ සම්බන්ධතාවක් ඇතැයි විනිමය සම්කරණය ඇපුරින් පැහැදිලි කළ හැකි ය. මෙහිදී, සංසරණ ප්‍රවේගය (V) සහ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය (T) ස්ථාවරව පවතී යැයි උපකළුපනය කළ යුතු ය.

මෙහි දී V සහ T ස්ථාවර වේ නම් මුදල තොගය (M) වෙනස් වූ ප්‍රමාණයට සමානුපාතිකව මිල මට්ටම (P) වෙනස් වේ.

(iii) M_2 යනු පුළුල් මුදල සැපයුම වේ. පුළුල් මුදල සැපයුමට අයත් වන්නේ මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල, මහජනයා සතු ඉල්ලුම් තැන්පත (වාණිජ බැංකු වෙතැති) සහ මහජනයා සතු වාණිජ බැංකු වෙතැති ඉතිරි කිරීමේ සහ කාලීන තැන්පතවල එකතුව වේ.

$$M_2 = C + DD + TSD$$

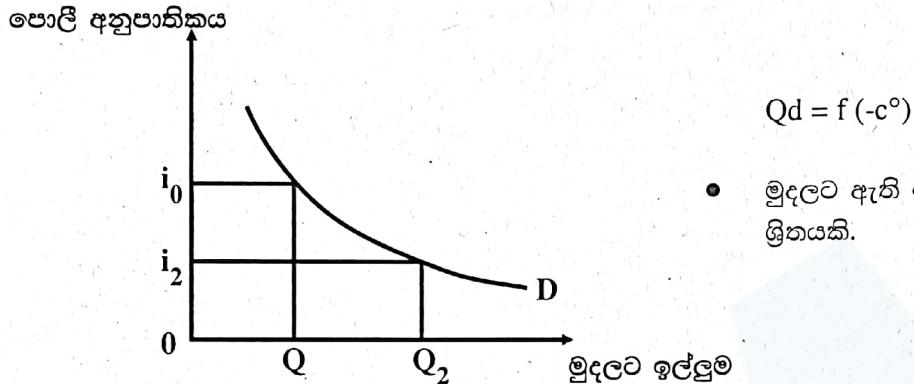
M_2 b යනු ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල සැපයුම වේ. මෙම ඒකාබද්ධ පුළුල් මුදල සැපයුමට අයත් වන්නේ, පුළුල් මුදල සැපයුම (M_2) සහ අන්වාසික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල (NRFC) ගිණුම්වල ඇති ඉතුරුම් කාලීන තැන්පතවලින් 50% ක් සහ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල බැංකු එකක (FCBU) ඒකකවල ඇති නොවාසිකයින්ගේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල ගෝජයන් ද වේ.

$$M_2 b = M_2 b + NRFC + FCBU$$

(iv) මුදල සැපයුමේ වෙනස්වීම සමාඟන ඉල්ලුම කෙරෙහි බලපානු ලැබේ. එමග බලපාන්නේ, ප්‍රධාන වශයෙන් පොලී අනුපාතිකය මත කරනු ලබන බලපැම ඔස්සේ ය. මූල්‍ය අධිකාරීන් විසින් මුදල සැපයුම වැඩිකරනු ලැබුවහාත්, පොලී අනුපාතිකය පහළ වැට්ටේ. එහි දී පොලීයට සංවේදී සමාඟන ඉල්ලුම් සංරචනයන් දෙවරයමන් වේ. විශේෂයෙන් ම. පොලීගලික ආයෝජන සහ කළුපවත්නා පරිහැරීතනා හාණ්ඩ සඳහා කරන ඉල්ලුම, පොලී අනුපාතිකය අඩුවීම නිසා වැඩිවිය හැකි ය. මෙහි දී සමාඟන ඉල්ලුම ප්‍රසාරණය වේ.

- (v) පොලී අනුපාතිකය සහ වත්කමක් ලෙස මුදලට කරන ඉල්පුම අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාවක් දක්නට ලැබේ. පොලී අනුපාතිකය ඉහළ යන විට අනාගතයේ දී පොලී අනුපාතිකය පහළ වැවෙතැයි සම්පේශකයේ අපේක්ෂා කරති. පොලී අනුපාතිකය පහළ වැවුණහොත්, පිළිනපත් වැනි මූල්‍ය වත්කම්වල මිල ඉහළ තහිනු ඇත. එබැවින් වර්තමානයේ පිළිනපත් ලග තබා ගැනීමෙන් අනාගතයේ දී විශාල ප්‍රාග්ධන ලාභයක් ලබා ගැනීමට අවස්ථාවක් සැලයේ.

අනාගතයේ දී පිළිනපත් මිල වැඩි වෙතැයි, අපේක්ෂාවෙන් සම්පේශකයේ වර්තමානයේ මුදල් ගේෂ යොදවා පිළිනපත් මිලට ගනිති. පිළිනපත් සඳහා ඉල්පුම වැඩිවන අතර, මුදල් සඳහා ඉල්පුම අඩුවේ.

පොලී අනුපාතිකය පහළ බසින විට අනාගතයේ දී එය ඉහළ යනියි, සම්පේශකයේ විශ්වාස කරති. පොලීය ඉහළ ගියවිට පිළිනපත්වල ප්‍රාග්ධන වටිනාකම අඩුවේ. එබැවින් එවතිනි අවස්ථාවක දී තම වත්කම් පිළිනපත් වෙතින් ඉවත්කාට, මුදල් ගේෂ ලෙස එග තබා ගැනීමට සම්පේශකයේ පෙළණෙනි. පහළ පොලී අනුපාතිකයක දී වත්කමක් ලෙස මුදලට ඇති ඉල්පුම විශාල වේ.

02. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ වාණිජ බැංකුවල ප්‍රධාන කාර්යයන් වත්තේ,

- ★ මහජනතාවගේ තැන්පතු භාරගැනීම :- මෙහි දී ඉල්පුම් තැන්පතු ඉතිරි කිරීමේ හා කාලීන තැන්පතු, ස්ථාවර තැන්පතු වැනි විවිධ මාදිලියේ තැන්පතු භාර ගැනීම සිදුවේ.
- ★ ගාස සහ අත්තිකාරම් ලබාදීම.
- ★ ඒජන්සි සේවා සහ ආයෝජන බැංකු සේවා සැපයීම.
- ★ නිදසුන් ලෙස උපදේශන සේවා, පිළිනපත් මිල දී ගැනීම සහ විකිණීම යනාදිය වේ.
- ★ පොදු උපයෝජනතා සේවා සැපයීම :-
මෙම අනුව බැංකු අණකර නිකුත් කිරීම, සංචාරක වෙක්පත් නිකුත් කිරීම, ගාසවර ලිපි නිකුත් කිරීම, උකස් සේවා සැපයීම, ගාසපත් නිකුත් කිරීම, විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා පහසුකම් සැපයීම, ස්වර්ණාහරණ, ලියවිලි, අවසාන කැමති පත්‍රය යනාදී වටිනා ලියකියවිලි ආරක්ෂා කරදීම යනාදිය සිදුකෙරේ.

(ii) ශ්‍රී ලංකාවේ වාණිජ බැංකු ගාස ලබාදීමේ දී ඉහළතම ප්‍රමුඛතාව හිමිකර ගත් අරමුණු වත්තේ,

- ★ වාණිජ ගාස - 26% - 32% දක්වා
- ★ පරිහැළුණා ගාස - 15% - 20% දක්වා
- ★ නිවාස ගාස - 13% - 17% දක්වා

(iii) භාගික සංවිත බැංකු ක්‍රමය යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ, තැන්පතුකරුවන් තමන් වෙත තැන්පත් කරනු ලබන මුදලින් කොටසක් පමණක් සංවිතය වශයෙන් තබාගෙන, ඉතිරි ප්‍රමාණය ආපසු ගාස වශයෙන් ඉල්පුමිකරුවන්ට ලබා දෙමින් ලාභ ඉපැයුමේ යෙදී සිටින වාණිජ බැංකු ක්‍රමයකට ය.

(iv) මහා බැංකුව ආර්ථිකයේ ගාස සැපයුම සහ මුදල් සැපයුම පාලනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මක පාලන විධි භාවිත කරනු ලැබේ.

ආර්ථිකයේ මුදල් සැපයුම අඩු කිරීමට මහා බැංකුවට අවශ්‍ය වූ විට පහත සඳහන් ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබේ. එහි දී ඇතිවන ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක ද පහත සඳහන් පරිදි දැක්වීය භැංකි ය.

★ විවෘත වෙළෙඳපොලේ පුරුණකම් පත් අලෙවි කිරීම හෝ ඒක්ෂණ ගාස වෙළෙඳපොලෙහි ප්‍රති මිල දී ගැනීම වල යෙදීම.

විවිධ වෙළඳපොල කටයුතු සහ ප්‍රති මිල දී ගැනීම ඔස්සේ පුරුණුම් පන් විකුණු ලබන විට, වාණිජ බැංකු සතුව මහා බැංකුවේ ඇති සංචිතය අඩු වේ. එවිට වාණිජ බැංකුවලට බැංකු ණය නිකුත් කිරීමේ හැකියාව සිමා වේ. එහි දී මුදල් සැපයුමේ සංකෝචනයක් සිදුවේ.

* බැංකු පොලී අනුපාතිකය ඉහළ නැංවීම :-

මහා බැංකුව විසින් බැංකු පොලී අනුපාතිකය ඉහළ නැංවී විට, එය මුළු වෙළඳපොලට ම නිකුත් කෙරෙන සංයුත්‍යාවක් වේ. මහා බැංකුවේ පොලී අනුපාතිකය වැඩිකළ විට, මුදල් වෙළඳපොලේ අවධාරණ පොලී අනුපාතිකයන් ද, ක්‍රමයෙන් ඉහළ නැගී. නිය ලබා ගැනීමේ පිරිවැය වැඩිවනවිට, නිය සඳහා ඉල්ලුම අඩු වේ. මෙහි දී මුදල් සැපයුමේ සංකෝචනයක් සිදුවේ.

* ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ඉහළ නැංවීම.

මහා බැංකුව විසින් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය වැඩි කරනු ලැබූ විට වාණිජ බැංකුවලට තම තැන්පත්‍රවලට එරෙහිව තබාගත යුතු සංචිත ප්‍රමාණය වැඩිවනු ඇත. වැඩියෙන් තැන්පත්‍ර නිකුත් කිරීමේ හැකියාව අඩුවන බැවින් මුදල් සැපයුමේ සංකෝචනයක් හටගනී.

03. (i) (අ) ජපානයේ සහ කොරියාවේ පා පැදියක මිල රෙදිවලින් දැක්වෙන්නේ පහත සඳහන් පරිදි ය.

(a) ජපානයේ පාපැදියක මිල රෙදි ඒකකවලින් දැක්වීම.

$$\text{බයිසිකල් 6} = \text{රෙදි මිටර } 12 \text{ ක් නම්.}$$

$$\text{බයිසිකල් 1} = \text{රෙදි මිටර } 12/6 = 02 \text{ ක් වේ.}$$

(b) කොරියාවේ පාපැදියක මිල රෙදි ඒකකවලින් දැක්වීම.

$$\text{බයිසිකල් 2} = \text{රෙදි මිටර } 08$$

$$\text{බයිසිකල් 1} = 08/2 = \text{රෙදි මිටර } 04 \text{ ක් වේ.}$$

(ආ) රෙදි නිෂ්පාදනයෙහි සාපේක්ෂ වාසිය දැක්වීම සඳහා ආවස්ථික පිරිවැය ගණනය කළ යුතු වේ.

ජපානය	කොරියාව
රෙදි (මිටර)	12
බයිසිකල් (ශේකක)	6
ආවස්ථික පිරිවැය :-	ජපානය
	කොරියාව
$6/12 = 0.5$	$2/8 = 0.25$

ජපානයේ රෙදි ඒකක 1 ක් බයිසිකල් ඒකක 0.5 කි.

කොරියාවේ රෙදි ඒකක 1 ක් බයිසිකල් ඒකක 0.25 ක් වේ.

මේ අනුව රෙදි නිෂ්පාදනයෙහි සාපේක්ෂ වාසි ඇත්තේ කොරියාවට ය.

(ඉ) රටවල් දෙක අතර වෙළඳාම ආරම්භ කිරීමට එක් එක් හාන්චිය විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය කළ යුත්තේ අවම ආවස්ථික පිරිවැය අනුවයි.

එම් අනුව කොරියාවට රෙදි නිපදවීමේ අවම ආවස්ථික පිරිවැයක් ඇති බැවින් කොරියාව රෙදි නිෂ්පාදනය විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය කරනු ලැබේ.

ජපානයට බයිසිකල් නිපදවීමේ අවම ආවස්ථික පිරිවැයක් ඇති බැවින් ජපානය බයිසිකල් නිෂ්පාදනය විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය කරනු ලැබේ.

(ඊ) වෙළඳාම සිදුවිය යුතු තුවමාරු අනුපාතිකය :-

ජපානය :- බයිසිකල් 1 ක් සඳහා රෙදි ඒකක 2 කට වැඩි සහ 4 කට අඩු ප්‍රමාණයක් හෝ

කොරියාව :- රෙදි මිටර 1 ක් සඳහා බයිසිකල් ඒකක 0.25 ව වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් සහ 0.5 කට වඩා අඩු ප්‍රමාණයක්. මත විනිමය අනුපාතිකය තීරණය විය යුතු ය.

(ii) ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමේ දී සාපේක්ෂ වාසි හටගන්නා මූලාශ්‍ර වන්නේ,

* සාධක සම්භාරයේ වෙනස්කම්.

* අනිරුද්‍යත්වයන්ගේ වෙනස්කම්

* පරිමාණුකළ එල (වෙළඳපොලවල විශාලත්වය)

* තාක්ෂණීක වෙනස්කම් සහ නම්වතා

* ස්ථානගතවීම්

- ★ විශේෂ ප්‍රාගුණය
- ★ ආරම්භක තත්ත්වය

★ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති

(iii) ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට අවහිර කෙරෙන තීරුබදු නොවන බාධාවන් වන්නේ,

★ ආනයන / අපනයන සලාක (පංගු) නියම කිරීම. (Quota)

★ ආනයන බලපත්‍ර අවශ්‍යතා පැනවීම.

★ වෙළඳ සම්බාධක පැනවීම.

★ රේගු හා පරිපාලන ක්‍රියාවලියන්

- නිදසුන් ලෙස -
- ඇගයීමේ කුමය
- ප්‍රපාතන විරෝධ ක්‍රියාමාර්ග
- තීරුබදු වර්ගිකරණයන්
- උෂ්ඨ අවශ්‍යතාව

★ ප්‍රමිතින් පැනවීම.

★ ආණ්ඩුවේ ප්‍රතිපත්ති -

- ආණ්ඩුවේ මිල දී ගැනීමේ ප්‍රතිපත්ති
- අපනයන සහනාධාර ලබාදීම.
- දේශීය තිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන්

04. (i) (අ) වර්තන ගිණුමේ ගේෂය = රුපි. මිලියන 112

★ භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන	<u>250</u>
භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන	<u>400</u>
භාණ්ඩ හා සේවා ගිණුමේ ගේෂය	<u>-150</u>
★ ඉද්ධ කළම් ආයෝජන ආදායම	<u>8</u>
★ ඉද්ධ වර්තන සංක්‍රාම	<u>30</u>
වර්තන ගිණුමේ ගේෂය	<u><u>-112</u></u>

(ආ) ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ ගේෂය :-

ඉද්ධ ප්‍රාග්ධන සංක්‍රාම රුපි. මිල. 25

(ඉ) මූල්‍ය ගිණුමේ ගේෂය :-	<u>රුපි. මිල. 305</u>
සංස්ක විදේශ ආයෝජන	<u>50</u>
ඉද්ධ කළම් ආයෝජන	<u>20</u>
ආණ්ඩුවේ දිගුකාලීන හා කොට්ඨාලීන]	
ණය ගැනීම]	<u>160</u>
පොදුගලික අංශයේ දිගුකාලීන හා	
කොට්ඨාලීන ඣය ගැනීම]	<u>75</u>
මූල්‍ය ගිණුමේ ගේෂය	<u><u>305</u></u>

(ඊ) සමස්ත ගේෂය රුපි. මිල. 220

● වර්තන ගිණුමේ ගේෂය	<u>-112</u>
● ප්‍රාග්ධන ගිණුමේ ගේෂය	<u>25</u>
● මූල්‍ය ගිණුමේ ගේෂය	<u>305</u>
● වැරදීම් සහ අත්හැරීම	<u>2</u>
සමස්ත ගේෂය	<u><u>220</u></u>

(ii) ක්‍රය ගක්ති සාම්‍ය විනිමය අනුපාතය

ක්‍රය ගක්ති සාම්‍ය න්‍යාය පෙන්වා දෙන්නේ විනිමය අනුපාතිකය, විවිධ ව්‍යවහාර මුදල් වර්ග අතර ක්‍රය ගක්තින් සමාන කෙරෙන්නාක් විය යුතු බවයි.

රටවල් දෙකක් අතර විනිමය අනුපාතිකය දෙරටෙහි සාලේක්ෂ මිල ගණන් මත තීරණය වේ. එක් එක් රටට මිල ගණන් වෙනස් වන විට එයට අනුරුදුව විනිමය අනුපාතිකයේ ගැලපීම් සිදුවිය යුතු ය.

මෙම කුය ගත්ති සාම්පූහ්‍යයට අනුව කිසියම් හාන්ඩ් පැසක වටිනාකම අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ බොලර් 120 ක් සහ මුදලක් 9 600 ක් වේ නම්, දෙරටෙහි මුදල් අතර විනිමය අනුපාතිකය වන්නේ,
US \$₁ = Rs. 80/- ක් ලෙසට ය.

(iii) ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ප්‍රධාන ප්‍රමුණු වන්නේ,

- ★ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය ප්‍රශ්න පිළිබඳ උපදෙස් සහ උපකාර සැපයීමේ හැකියාව ඇති යන්ත්‍රණයක් සහිත ස්ථාවර ආයතනයක් බිජිකර ගැනීම මගින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සහයෝගීතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- ★ ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමේ ප්‍රසාරණයක් සහ කුලිත වර්ධනයක් මස්සේ ඉහළ සේවා නිපුක්ති හා ආදායම් මට්ටම පවත්වා ගැනීමට දායක මගින් සියලු ම සාමාජික රටවල එලදායී නිෂ්පාදන සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම.
- ★ තරගකාරී ලෙස විනිමය අනුපාතිකයන් ක්ෂය කිරීමේ ක්‍රියාවන් වළක්වාලමින්, සාමාජික රටවල් අතර ක්‍රමවත් ආකාරයට විනිමය අනුපාතිකය පවත්වා ගෙන යාමට දායක වීම කුළින්, විනිමය අනුපාතික පිළිබඳ ස්ථායීතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- ★ ලෝක වෙළඳාමේ ප්‍රවර්ධනයට අහිතකර විදේශ විනිමය සීමා කිරීම් වළක්වාලමින් සාමාජික රටවල් අතර වර්තන ගනුදෙනු සම්බන්ධව බහුපාර්ශ්වය ගෙවීම ක්‍රමයක් ඇතිකර ගැනීමට ආධාර කිරීම.
- ★ ගෙවුම් ගේ ප්‍රශ්නවලට මූලුණදෙන සාමාජික රටවල් දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් අහිතකර ක්‍රියාමාර්ගවලට නැණුරු නොවී, අදාළ ගැලපුම් ඇතිකර ගන්නා තුරු තාවකාලික පිළිසරණක් ලබාදීමට ඉදිරිපත්වීම කුළින් සාමාජික රටවල් අතර විශ්වසනීයත්වයක් ගොඩ නැගීම යනාදිය වේ.

"ආ" උපකාටස

05. (i) විනත නිමැවුම (Potential level of output) යනුවෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ, යම්කිසි රටක් තමන් සතු සියලු ම සම්පත්, ප්‍රාග්‍රහණ සහ ප්‍රශ්නයේ උපයෝගක් යටතේ හාවත කිරීමෙන් ලබා ගත හැකි නිමැවුම මට්ටමයි.
- (ii) ආර්ථික වෘද්ධියේ ප්‍රතිලාභ ලෙස දැක්වෙන්නේ,
- ★ උසස් ජ්වන තත්ත්වයක් ලුගා කර ගත හැකිවීම.
 - ★ සේවා නිපුක්තිය ඉහළ යාම.
 - ★ දරිද්‍රතාව පහළ වැටිම.
 - ★ ගෙවුම් ගේ ගැනීමත් වීම.
 - ★ රාජ්‍ය මූල්‍ය ගක්තිමත් වීම. මෙහි දී රාජ්‍ය සේවාවන් කාර්යක්ෂමව සැපයීමට හැකියාව ලැබේ.
 - ★ ආයෝජනය දෙරෙයමත් වීම.
 - ★ ව්‍යාපාරික විශ්වසනීයත්වය ගොඩ නැගීම.
 - ★ මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමට හැකිවීම.
 - ★ තාක්ෂණික වෙනස්වීම මත, සමස්ත සමාජයේ ම ජ්වන රටාවේ යහපත් වෙනස්කම් හට ගැනීම.
 - ★ දිලින්දන්ට හිතකර වෘද්ධි ක්‍රියාවලියක් නම්, ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතා අඩුවීම.
- (iii) ආර්ථික වෘද්ධියට හේතුවන ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර වන්නේ,

- ★ සම්පත් සම්භාරය ඉහළ යාම.
 - හෙළුතික ප්‍රාග්ධනය ඉහළ යාම.
 - ස්වභාවික ප්‍රාග්ධනය ඉහළ යාම.
 - මානව ප්‍රාග්ධනය වැඩි වීම.
 - සමාජ ප්‍රාග්ධනය වැඩි වීම.
- ★ එලදායීතාව ඉහළ යාම.
 - තාක්ෂණය හා දිල්පී ක්‍රමවල දියුණුව
 - පර්යේෂණ සහ සංවර්ධනය සඳහා කෙරෙන ආයෝජන
 - අර්ථික ස්ථායීතාව
 - සානුබල පැවතීම (ප්‍රෝක්ස් සහන පැවතීම.)
 - ව්‍යවසායකත්වයෙහි වර්ධනය
 - යහ පාලනය
 - දේශපාලන සහ සමාජයය ස්ථාවරත්වය
 - නව්‍යතාවන් බිජි වීම.
 - කළමනාකරණය දියුණු වීම.

(iv) කිසියම් රටක ගුම එලදායීතාව කිරීණය කෙරෙන සාධක වන්නේ,

- ★ හෝතික ප්‍රාග්ධනය
- ★ මානව ප්‍රාග්ධනය - අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුවේම්, සෞඛ්‍යය සහ පෝෂණය
- ★ ස්වභාවික ප්‍රාග්ධනය
- ★ සමාජ ප්‍රාග්ධනය
- ★ තාක්ෂණය
- ★ සානුබල - බදු සහන, වැටුප්, දිරි දීමනා
- ★ විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය
- ★ ආකල්ප සහ ප්‍රතිමාන
- ★ යහපත් සේවක සේවා සම්බන්ධතා
- ★ බදු ලිහිල් කිරීම් යනාදියයි.

06. (i) ආර්ථික වර්ධනය සහ සංවර්ධනය අතර වෙනස :-

ආර්ථික වෘද්ධිය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ කිසියම් රටක මූර්ත නිමැවුමේ හෝ විහව නිමැවුමේ හට ගන්නා අඛණ්ඩ වර්ධනයකි. මූර්ත නිමැවුමේ දිගුකාලීන උපනතිය ආර්ථික වර්ධනය ලෙස දක්වේ. මූර්ත නිමැවුමේ ප්‍රතිශතාත්මක වැඩිවිම මගින් ආර්ථික වර්ධනය මැනිය හැකිවේ.

ආර්ථික සංවර්ධනය වෘද්ධියට වඩා පුළුල් වූ සංකල්පයකි. සංවර්ධනය යනු මිනිස් ජ්වලනයන්හි ගුණාත්මක තත්ත්වය ඉහළ නැංවෙන ක්‍රියාවලියකි.

මිනිසුන්ගේ ජ්වන තත්ත්වය එනම්, පෝෂණය, සෞඛ්‍යය, පිරිසිදු පරිසරය යනාදිය උසස් කිරීමක්, ආත්ම අභිජනනය වර්ධනය කරගැනීමට හිතකර වූ දේශපාලන, සමාජ හා ආර්ථික පරිසරයක් සහ ආයතනික ව්‍යුහයක් නිවේමත් සංවර්ධනයට අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ආර්ථික වෘද්ධිය සංවර්ධනය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වූවත්, ප්‍රමාණවත් සාධකයක් නොවේ.

(ii) ශ්‍රී ලංකාව අත්කරණෙන ඇති සහු සංවර්ධන ඉලක්ක :-

- ★ ද්විතීය සහ තාතීය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ස්ථීර පුරුෂ අසමානතාව අඩු කිරීම.
- ★ පළදරු මරණ අනුපාතිකය අඩු කිරීම.
- ★ මැලෙරියා රෝගයෙන් මියයන සංඛ්‍යාව අඩු කිරීම.
- ★ ආරක්ෂික පානිය ජලය පළයාගන නොහැකි කුටුම්බ ප්‍රතිශතය අඩු කිරීම.
- ★ සනිපාරක්ෂක පහසුකම් නොමැති කුටුම්බ ප්‍රතිශතය අඩු කිරීම.

(iii) ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය සහ වතු අංශවල දරිද්‍රා රේඛාවට පහළ ජනගහන ප්‍රකිණය කවමත් ඉතා ඉහළ අයයක් ගනී. මෙම අංශවල අඛණ්ඩ දරිද්‍රාවක් පැවතීමට හේතු සාධක වන්නේ,

- ★ දේශීය කාලීකරණාත්මයෙහි එලදායීතාව අඩු වීම.
- ★ අධ්‍යාපනයෙහි ගුණාත්මක බව අඩු වීම නිසා ගුම වෙළෙඳපොලට ගැඹුපෙන එලදායී නිපුණතා වර්ධනය නොවේම.
- ★ භුගෝලීය වශයෙන් තුදකළා වීම.
- ★ මත්ලේලී බව - සුරා සුදුවලට ඇඟිලුහි වීම.
- ★ වසර ගණනක් තිස්සේ පුද ගැවුම් පරිසරයක් පැවතීම.
- ★ වෘද්ධි ක්‍රියාවලිය නාගරික ප්‍රදේශවලට සංකේත්දුණිය වීම.
- ★ ආකල්ප
- ★ රජයේ දිශිදුකම දුරිලීමේ වැඩිසටහන්වල ඇති අකාර්යක්ෂමතාව
- ★ ව්‍යවසායකන්වයේ වර්ධනය මත්දාගාමී වීම.
- ★ උගා සේවා නිපුක්තිය සහ යැගවුණු සේවා විපුක්තිය
- ★ ප්‍රමාණවත් යටිතල පහසුකම් නොමැති වීම.
- ★ වතු අංශයේ ගුම සංවලතාව අඩු වීම.
- ★ දුබල ආදායම් මූලාශ්‍ර පැවතීම.

(iv) ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ ආරක්ෂණ ජාල වැඩසටහන තුළ ඇතුළත් ප්‍රධාන සංරචක වන්නේ,

- ☆ දිගිදු ජන කොටස වෙත ආදායම සංක්‍රාම කෙරෙන සමෘද්ධි වැඩසටහන
- ☆ ගැටුම් නිසා අවතැන් වූ ජන කොටස්වලට ආධාර ලබාදීමේ වැඩසටහන
- ☆ පාසල් දරුවන්ට පොත් සහ නිල ඇදුම් තොමිලයේ ලබාදීම්.
- ☆ ආබාධිත සොල්දායුවන්ට සහ යුතු ගැටුම් නිසා මියගිය ආරක්ෂක අංශ සාමාජිකයන් සිටි පවුල්වලට මූල්‍යාධාර ලබාදීම්.
- ☆ එලදායී කාර්යයක යෙදීමට අපහසු කායික ද්‍රව්‍යනා සහ රෝගී තත්ත්වයන්හි සිටින ප්‍රදේශයින් වෙත ලබාදෙන ආධාර යනාදිය වේ.

07. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ ආරක්ෂික වශයෙන් සම්බුද්ධ ජනගහනයේ සේත්‍රී පුරුෂ සංයුතිය වන්නේ,

- i. සේත්‍රී සංයුතිය 35.3 % (32 % - 37 % දක්වා)
- ii. පුරුෂ සංයුතිය 64.7 % (63 % - 68 % දක්වා)

(ii) ශ්‍රී ලංකාවේ යැපුම් අනුපාතිකයෙහි අගය වන්නේ,

- යැපුම් අනුපාතිකය (2006) 48.3 %
යැපුම් අනුපාතිකය (2003) 49.3 %

(iii) ශ්‍රී ලංකාවේ ජන විද්‍යාත්මක වෙනස්කම් ආරක්ෂික වෘද්ධිය කෙරෙහි බලපානු ලැබේ.

☆ ජන විද්‍යාත්මක (ප්‍රජා විද්‍යාත්මක වෙනස්කම්) වන්නේ,

- ජනගහනයේ වයස් ව්‍යුහය වෙනස්වීම
එනම් ලමා ජනගහනයට සාපේක්ෂව වැඩිහිටි ජනගහනය වැඩිවීම. අවුරුදු 60 ට වැඩි ජනගහන ප්‍රතිශතය වර්තමානයේ 11% ක් වන අතර, 2020 වනවිට 16% ක් දක්වාත්, 2050 වන විට 29% ක් දක්වාත් වැඩිවෙතැයි ජන සංඛ්‍යා ප්‍රක්ෂේපණ දක්වා ඇතේ.
 - ලමා යැපුම් අනුපාතය අඩුවීම සහ වැඩිහිටි යැපුම් අනුපාතය ඉහළ යාම.
 - ගුම් හමුදාවට අයත්වන අවුරුදු 25 - 54 වයස් කාණ්ඩයේ ජනගහනය අඩු වීම.
- ☆ ආරක්ෂික වෘද්ධිය කෙරෙහි මෙම වෙනස්වීම බලපාන ආකාරය වන්නේ,
- වියපත් ජනගහනය සඳහා ලබාදිය යුතු විග්‍රාම දීමනා ඉහළ යැම රාජ්‍ය මූල්‍ය කෙරෙහි පිඩිනයක් ඇති කරන බැවින්, රාජ්‍ය ආයෝජනයට අයහපත් ලෙස බලපැමෙන් ආරක්ෂික වෘද්ධියෙහි පසුබැමක් ඇතිවිය හැකි බව
 - වියපත් ජනගහනය සඳහා සෞඛ්‍යය සේවා පහසුකම් වෙනුවෙන් වැය කළ යුතු සම්පත් ප්‍රමාණය ඉහළ යාම නිසා රාජ්‍ය මූල්‍ය කෙරෙහි අයහපත් බලපැමක් හටගන්නා බව
 - යැපුම් අනුපාතය ඉහළ යාම නිසා වැඩි කරන ජන සංඛ්‍යාව මත වැඩි ආරක්ෂික පිඩිනයක් ඇති වේ. එය කුටුම් ඉතුරුම් අඩුවීමට හේතුවක් වන අතර, ආරක්ෂික වෘද්ධිය කෙරෙහි ද එය අහිතකර ලෙස බලපැමක් ඇති වේ.
 - වියපත් ජනගහනය වැඩි කළ හැකි වයස් දී උපයාගත් ඉතිරි කිරීම, වියපත් වූ පසු විගාල වශයෙන් පරිභෝජනයට යොදා ගැනීම නිසා ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයට අහිතකර බලපැමක් ඇති වේ.
 - ලමා ජනගහනය අඩුවීම නිසා ගුම් හමුදාවේ සංකෝචනයක් හටගනු ඇතේ. එය ද ආරක්ෂික වෘද්ධියට අහිතකර වේ.
 - පමා ජනසංඛ්‍යාව අඩුවීම නිසා රාජ්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා වැය කරන මුදල් ප්‍රමාණය අඩුකර ගැනීමට හැකි වේ. එම සම්පත් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට යොදා ගැනීමෙන් ආරක්ෂික වෘද්ධියට හිතකර බලපැමක් ඇතිකර ගැනීමට හැකි වේ.

(iv) ශ්‍රී ලංකාවේ තොමිලන් ආරක්ෂිකයේ (informal economy) ඇති වැශයන් ලක්ෂණ අතර :-

- ☆ තමන්ගේ ම ගුම්ය ප්‍රධාන වශයෙන් යොදා ගනිමින්, සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු ප්‍රාග්ධනයක් හාවින කරමින්, හාණ්ඩ සහ සේවා නිෂ්පාදනයේ යෙදී සිටින, පුළුල් පරාසයකට අයත් ප්‍රදේශයින් සහ කුටුම්බවලින් තොමිලන් අංශය සමන්වීත වේ.

- ★ ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තාවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මූජ සේවා නියුක්තියෙන් 64% ක් පමණ නොවිධිමත් අංශයට ඇතුළත් වේ.
 - ★ පහසුවෙන් ප්‍රවේශවිය හැකි, අඩු සම්පත් ප්‍රමාණයක් හාවිත කෙරෙන, පවුලේ හිමිකම යටතේ, පවතින, ගුම් සූක්ෂම, කුඩා පරිමාණයේ නිෂ්පාදන එකකවලින් සමන්විත වේ.
 - ★ ස්වයං රැකියාවල නියුක්ත්වාවන් හා පවුලේ ගුම්කයින් ලෙස ක්‍රියාකාරන බොහෝ දෙනෙක් මේ අංශයට ඇතුළත් වේති.
 - ★ මෙහි සේවා නියුක්තිකයේ විධිමත් අංශයට සාපේක්ෂව දැඩි අවදානමක් දරනි. ඔවුනට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ සාපේක්ෂව අඩු ය. ගිවිසුම්වල සුරක්ෂිතතාවක් නොමැත. වැඩි කරන පරිසරය අවදානමිකාරී වේ. ඔවුන් හමුවේ ඇති අවස්ථා විරල ය. එනම් වෘත්තීය දියුණුව සඳහා ඇති අවස්ථා විරල ය.
 - ★ බොහෝ සේයින් පවුලේ ගුම්ය යොදා කෙරෙන කාෂිකාර්මික අංශයේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම් මෙයට ඇතුළත් වේ. නොවිධිමත් අංශයේ සේවා නියුක්තිකයන්ගෙන් 44% ක් කාෂිකාර්මික අංශයේ සේවා නියුක්ත වූවේ ය.
 - ★ කාෂිකාර්මික කටයුතුවලට අමතරව නිමි ඇදුම් සකස් කිරීම, පැයුරු විවීම, කොපු සැකසීම, ලණු ඇඹරිම ඉදළු සහ කොපු තැනීම, රසකැවීලි නිෂ්පාදනය යනාදිය මෙම අංශයේ සුලබ නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වේ.
 - ★ මුදල් ඡායා දෙන්නන්, තැයැවිකරුවන්, පදිංචි වෙළෙදුන්, ත්‍රි රෝද රජ රියදුරන් වැනි සේවා සපයන්නේ ද මෙම අංශයට ඇතුළත් වේ.
 - ★ මත්පැන්, මත්කුවූ, ගණිකා වෘත්තීය වැනි නීති විරෝධී ආර්ථික ක්‍රියාවන්වල යෙදෙන අය ද මෙම නොවිධිමත් අංශයෙහි සිටිති.
 - ★ ආණ්ඩුවේ තියාමනයන්ගෙන් වැළැකිවෙන් ඇතුළුම්හු නොවිධිමත් අංශයෙහි තිරත වී සිටිති.
- (v) මැද පෙරදිග රැකියාවල යෙදෙන ශ්‍රී ලංකාවේ සංකුම්භිකයන්ගේ සමාජ, ආර්ථික ලක්ෂණ අතර,
- ★ මෙම ගුම්කයින්ගෙන් බහුතරයක් තුපුපුණු කාන්තා ගුම්කයේ වේති.
 - ★ 2007 වසරේ දී මුළු සංකුම්භික ගුම්කයින්ගෙන් 53% ක් ම කාන්තාවන් වූ අතර, ඉන් බහුතරයක් ගහ සේවිකාවේ වූහ.
 - ★ සංකුම්භික ගුම්කයින්ගෙන් වැඩි දෙනෙක් අඩු ආදායම් සහිත පවුල්වලට අයන් වේති.
 - ★ ඔවුන්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ, කුටුම්බ ආර්ථිකයට විශාල ගක්තියක් ලබා දෙයි.
 - ★ ග්‍රාමීය අංශයේ දිරිදාන් දුරලිමට කිසියම් අයුරකින් මොවුන් දායක වී ඇති.
 - ★ ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තා ගුම්කයන්ගෙන් 10% ක් පමණ ගාරීරික, මානසික සහ ලිංගික හිංසනයන්ට ලක් වූවේ වේති.
 - ★ ලමයින් සිටින පවුල්වල ගහමුලිකයින් විදේශගත වීම නිසා පවුල් ජ්වලයේ අස්ථ්‍රයිතාවන් සහ ලමයින් අපවාර ක්‍රියාවලට යොමුවීම ද වර්තමානයේ දී සමාජ ප්‍රශ්නයක් බවට පත් වී තිබේ.

08. (i) 'ගැමී දිරිය' ප්‍රජා සංවර්ධන හා ජ්‍යෙෂ්ඨාධියේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ අතර,

- ★ ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක කිහිපයක එනම්, බදුල්ල, මොෂරාගල, ගාල්ල, මාතර, හම්බන්තොට, රත්නපුර සහ පොලාන්නරුව වැනි දිස්ත්‍රික්ක වල දිලිඳුකම පිටුදුකීම සඳහා ලේක බැංකුවේ ආධාර මත, ක්‍රියාත්මක කෙරෙන ප්‍රජා සහභාගිත්ව වැඩිසටහන් වේ.
- ★ ප්‍රජා සහභාගිත්වය සහ ගැමී ප්‍රජාව සවිබලකරණය මගින්, ග්‍රාම සංවර්ධන කටයුතු සැලසුම්කර, තිරසාර සංවර්ධනයක් පවත්වා ගෙන යාම පිශීස වඩාත් යෝග්‍ය, ග්‍රාම සංවර්ධන ආකෘතියක් මගින් දිලිඳුකම අවම කිරීමට කටයුතු කෙරේ.
- ★ ප්‍රජා පාලිත ග්‍රාම සංවර්ධන ප්‍රවේශයන් අනුව, ගමේ සම්ක්ෂණයක් සිදුකර ගමේ අවශ්‍යතා හඳුනා ගෙන, ගමේ සංවර්ධන සැලැස්ම, ගමේ ප්‍රජාව විසින් ම, බැහැරින් අවශ්‍ය සහාය පමණක් ලබාගෙන සකස් කරනු ලැබේ.
- ★ දිලිඳුකම හා ප්‍රජාවගේ ප්‍රකාශන කැමැත්ත මත ස්වයං තෝරීමේ ක්‍රියාවලියකින් තෝරාගත් ගම්වල ජනතා සංවිධානයක් පිහිටුවා ගැනේ. එම සංවිධානය ගමේ පවුල්වලින් 80% කට වඩා වැඩි කැමැත්තකින් පිහිටුවා ගැනේ. එය සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි කෙරේ.
- ★ ගමේ සංවර්ධන සැලැස්ම, ගමේ පවුල්වලින් 80% කට වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවක හා එම පිරිසේන් 50% කට වඩා කාන්තාවන් සංඛ්‍යාවක සහභාගිත්වයෙන්, පවත්වනු ලබන මහා සහා රස්වීමේ දී අනුමත කොට, ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මුදල් ගැමී දිරිය පදනම මගින් සුජ්‍ය ම ජනතා සමාගමට ලබාදේ.

- ★ ප්‍රජා සංවර්ධනය සහ ජීවන මාරුග වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ස්වයං තීරණ ගැනීම, යැලපුම්කරණය, සම්පත් මෙහෙය වීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ප්‍රතිඵල ඇගයීම පෙරදුරි කරගත්, ප්‍රයත්තයක් කරා යොමු හු ආයතනික ව්‍යුහයක් පිහිටුවා, ගක්තිමත්ව පවත්වා ගෙනයාම පිණිස ග්‍රාමීය ප්‍රජාව සවිබල ගන්වනු ලැබේ.
 - ★ ගමේ දිලිඹු ජනතාව මූලමතින් ම කුඩා කණ්ඩායම වශයෙන් සංවිධානය ඒ ඉතුරුම් සහ ණය ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ මතා ප්‍රජාණුවක් ලබා ගමේ ඉතුරුම් ගමේ ආර්ථිකයට ආයෝජනය කිරීමට ඉඩ ලැබෙන පරිදි ඉතුරුම් සහ අය අරමුදලක් පිහිටුවා ගෙන ඇතේ.
- (ii) පොදු වර්ණීය තීරුඛ සහනය (GSP - Plus) ඉවත් කිරීම ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය කෙරෙහි අභිතකර බලපෑමක් ඇති කරලිය හැකි වේ. එනම්,
- ★ අපනයන ආදායම්වල කිසියම් පසුබැසීමක් ඇතිවිය හැකිය.
 - ★ ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ඇගපුම් අපනයන කර්මාන්තයට යුරෝපා සංගම වෙළෙඳපොල තුළ දැඩි තරගකාරීන්වයකට මූහුණපැමට සිදුවනු ඇතේ.
 - ★ ඉතා අඩු ලාභ ආත්තිකයක ක්‍රියාත්මක වූ අපනයන සමාගම කාර්යක්ෂමව පවත්වා ගෙන යාම පිළිබඳ අවදානම
 - ★ මෙම කර්මාන්තවල සේවය කරන සේවකයන්ගේ රැකියා ස්ථාවරත්වය පිළිබඳව ඇති අවදානම
 - ★ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතාත්තර ප්‍රතිරූපයට සිදු වූ හානිය.
මෙම නිසා සාපුරු විදේශ ආයෝජන අධෙරයමත විමට හැකි ය.
 - ★ ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයනකරුවන් නව වෙළෙඳපොලවල් සොයා ගැනීමට පෙරට වඩා දැඩි උත්සාහයක යෙදීම මගින් දිගු කාලීනව වඩාත් වාසිදායක ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට හැකිවනු ඇතේ.
 - ★ නිෂ්පාදන ආයතන එලදායිතාව ඉහළ නාංචා පිරිවැය අඩු කර ගැනීමට කටයුතු සිදු කෙරෙනු ඇතේ.
- (iii) ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ව්‍යාපාරික ව්‍යාතාවරණය කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යාපාරික අංශයේ සිපු වර්ධනයට හිතකර තොවේ.
- එයට හේතු අතර -
- ★ බලශක්ති එනම් විදුලි බලය, භුමිතල්, පෙවුල්, බිසල් යනාදිය සඳහා දුරිය යුතු වියදම අධික වීම සහ සේවා සැපයීම කෙරෙහි විශ්වාසය තැබීමට තොහැක වීම.
 - ★ විධීමත් මූල්‍ය ආයතන වෙත ලැබීමට ග්‍රාමීය ව්‍යවසායන් සඳහා ඇති අවස්ථා අතිශීන් ම සීමා සහිත වීම.
 - ★ ප්‍රාදේශීය වෙළෙඳපොලවලට අවතිරණීමට පවතින සීමාවන්
 - ★ වෙළෙඳපොල තොරතුරු ගළා තොපේම.
 - ★ රාජ්‍ය අංශයේ ව්‍යාපාරික සේවාවන් සැපයීම අකාර්යක්ෂම වීම.
- (iv) යුද ගැවුම් නිමාවීමෙන් පසුව ශ්‍රී ලංකාව වෙත විවෘතව ඇති ආර්ථික වර්ධන අවස්ථා, ප්‍රාජා වශයෙන් ප්‍රයෝගනයට ගැනීමේ දී ජයගත යුතු ප්‍රධාන අභියෝග රාශියක් ඇතේ. මෙම අභියෝග අතර -
- ★ සාර්ව ආර්ථික ස්ථායිතාව
 - ★ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම.
 - ★ පරියෝගී සහ සංවර්ධන කේෂ්වයේ ආයෝජනය ඉහළ නැංවීම.
 - ★ අපනයන කේෂ්වය විවිධානිකරණය කිරීම.
 - ★ යහපාලනය ගක්තිමත් කිරීම.
 - ★ ජනවාරික ගැටුපු සටහන් කිරීම සඳහා දේශපාලන විසඳුම් ලබාදීම.
 - ★ අධ්‍යාපන කේෂ්වයේ ගුණාත්මක වර්ධනය
 - ★ කුඩා සහ මධ්‍යම පරිමාණ කර්මාන්ත කෙරෙහි වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වීම යනාදිය වේ.

*** ***